

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

„Opominjamo vse duhovnike, one svetnega klera in one, ki pripajajo redovom in kongregacijam, da se povezani z vezjo bratske ljubezni, s skupnimi močmi in voljami trudijo za isti cilj, ki je dobro Cerkve, lastno posvečenje in posvečenje vernikov“

(Pij XII., Menti nostrae.)

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

1954
ŠTEV. 1

Dragi sobratje!

Pred seboj imate prvo številko našega skromnega glasila. Je samo nekaj poizkus ali predlog Vam vsem in prosimo, da se zanj odločite, ga naročite in pri njem pomagata s pisanjem in gmotno!

Prosimo, da vsak pove svoje mnenje, kakšen naj bi list bil, o čem naj bi se predvsem pisalo, da bi list služil svojemu poslanstvu med slovenskimi duhovniki v zamejstvu!

Vse lepo prosimo, da sproti poročate o vseh važnejših dogodkih iz življenja naših duhovnikov po svetu in doma: jubileji, imenovanja, premostitve, smrti, novomašniki...

Še posebej prosimo za vse resnične vesti iz življenja duhovnikov v zasužnjeni domovini!

Glede vseh zadev uredništva se obračajte in dopise pošiljajte na naslov: Rev. dr. Ignacij Lenček, Rivadavia 234, Adrogué, F. C. N. G. R., prov. Buenos Aires, Argentina.

Uredništvo

Vsi, ki prejmete prvo številko glasila slovenskih duhovnikov v zamejstvu, ste vljudno naprošeni, da takoj sporočite, ali boste postali naročniki!

To morete storiti naravnost pri upravi: Rev. Stanko Škrbe, Victor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina, ali pa pri sledečih gospodi poverjenikih:

Kanada: Rev. Tone Vukšinič, 626 Glenhohne Ave, Toronto 10.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Peter's Church, Dumont, Minnesota.

Italija: Rev. Tone Iskra, Via Transpontina 18, Rôma.

Trst: Rev. Jože Jamnik, Škečnj, Via di Servola 40, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Celovec: Rev. Janez Polanc, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Avstrija: Mons. dr. Jože Jagodic, Amlach, P. Lienz, Osttirol.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, 17, rue Charles Dupret, Charleroi, Belgique.

Čile: Rev. Ludvik Ceglar, Capellan, Casa Central, Maipo (Buin), Chile.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Izjemoma in po dogovoru bo mogoče poravnati naročnino tudi s štipendiji.

Naročnino morete poravnati pri upravi ali pa pri gornjih poverjenikih.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO I.

MARIJINO LETO 1954

ŠTEV. 1

Vsem slovenskim duhovnikom

„Omnes — unum“, glasilo slovenskih duhovnikov v zamejstvu, prihaja k vam, k vsem in k vsakemu od vas.

Zakaj smo začeli s svojim glasilom?

Že nad dve leti prihajajo v Buenos Aires od različnih naših gospodov po svetu želje in prošnje, naj bi tukaj začeli izdajati revijo za slovenske duhovnike v zamejstvu. Skoraj vse naše verske, kulturne in politične organizacije ter skupine imajo svoja glasila, le duhovniki nimamo nobenega sredstva, po katerem bi bili med seboj povezani, se medsebojno podpirali in navduševali za skupne duhovniške ideale.

Na duhovniškem dnevu, avgusta 1952, smo duhovniki v Buenos Airesu prosili rajnega g. prelata dr. Odarja, naj bi skupaj z gg. dr. Žakljem in dr. Gnidovcem razmislil, ali bi bilo mogoče revijo izdajati. Porazgovorili so se in g. prelat je na naslednjem sestanku poročal: revija naj bi bila teološko znanstvena in informativna. Snovi zanjo ne bo manjkalo, problem pa je, ali bo gmotno mogoče revijo vzdrževati. Ko se je tudi to vprašanje podrobno premislilo, je g. prelat menil, da revija finančno ne bi vzdržala: naročnikov da bo malo, zato bo naročnina visoka in gospodje je na splošno ne bi zmogli. G. prelat je bil nato mnenja, naj bi se priključili kulturno-znanstveni reviji katoliških laikov „Vrednote“. Do tega ni prišlo. Tako je zadeva za nekaj časa zastala.

Prošnje in pobude pa niso prenehale. Zato smo ponovno razpravljali o stvari. Na sestanku duhovnikov smo odločili, naj prevzame skrb za izdajo revije Unio Apostolica, ki ima v Argentini svoj odbor, ki povezuje člane po vseh krajih, kjer slovenski duhovniki prebivajo. Vendar pa je bilo splošno mnenje, naj se prvotna zamisel spremeni: opusti naj se misel na teološko-informativno revijo in naj se začne s

skromnim glasilom, ki naj veže slovenske duhovnike, po vsem svetu razkropljene, med seboj. Tako skromno glasilo bo tudi finančno možno.

Odbor Unije se je najprej obrnil na škofa dr. Gregorija Rožmana in ga prosil za svet. Bil je zamisli zelo vesel, obljubil svoje sodelovanje in pomoč ter svetoval zelo skromen začetek.

Isti odbor je prosil podpisane, naj bi prevzeli uredništvo glasila. Izdaja in upravlja pa Unija sama.

Tako smo pripravili in poslali v svet prvo številko. Poslana je bila vsem slovenskim duhovnikom, katerih naslovi so nam bili dosegljivi. Nihče ni bil namenoma izpuščen.

Kakšno naj bo naše glasilo?

Takšno, kakršno nam je potrebno. Po potrebnosti se ravna namen in po namenu vsebina.

Znanstvene revije nujno ne potrebujemo. Vsak duhovnik ima v deželi, kjer deluje, dovolj teoloških revij na razpolago. S tem pa ni rečeno, da ne bo glasilo prineslo nobenega teološkega članka. Vendar bomo skušali ozirati se na posebne razmere, v katerih živimo mi in naš narod, bodisi v tujini, bodisi doma. Sem in tja bomo tudi opozorili na važnejše teološke, posebno pastoralne probleme. Tudi mimo Marijinega leta ne moremo. Tako bo prof. dr. Al. Šuštar (Švica) napisal vrsto člankov: Marija in duhovnik.

Predvsem naj bi bilo naše glasilo bratska vez med vsemi duhovniki v zamejstvu. Velja vsem: tistim, ki so po vojni morali zapustiti domovino in tistim, ki so že preje odšli v svet delovat med izseljence in k drugim narodom. Prav tako je glasilo namenjeno tudi tistim sobratom, ki delujejo na slovenski zemlji: na Goriškem, Primorskem in Koroškem. Naj bi ne bilo tudi nobene razlike med svetnim in redovnim klerom. Pa tudi s sobrati misijonarji naj bi bili tesno povezani. Saj vršimo vsi isti veliki apostolat: pridobivati duše za Kristusa in osvajati svet Kristusu.

Podlaga bratske vezi je najprej medsebojno spoznavanje. Daleč narazen živimo in delujemo in daljava odtuja. Glasilo naj nas spet bolj zbliža, da bomo vedeli drug za drugega, kje smo, kako živimo, kakšno je naše delo, kakšne so težave, kakšni uspehi. Potemtakem je glasilo navezano na poročila od povsod.

Bratska vez je nadalje vez ljubezni. To gojiti bo naloga glasila. In ta nas bo družila v mislih, molitvah, pomoči. Budila bo medsebojno zanimanje, sodoživljanje, oporo. Ni treba, da bi bil samotni sobrat nekje v pampi osamljen.

To bratsko vez bodo podpirali tudi spomini, posebno spomini na skupno domovino. Ostati moramo domači med seboj. In to domačnost

ustvarja misel na dom. Novice o sobratih v domovini, ki jih poznamo, ki smo z njimi skupaj stopali k oltarju, spomini na tiste, ki so odšli v večnost, poročila o duhovniškem delu doma — vse to nas bo v mislih vodilo tja, kjer smo bili vsi — eno: skupaj.

Bratska vez je končno duhovniška vez. Čim bolj bomo duhovniki, tem bolj bomo povezani. Congregavit nos in unum — Christi amor. Zato naj naše glasilo bodri. Kliče naj po duhovniški podobi, v smislu naše slovenske tradicije. Obenem pa v smislu novih potreb časa in razmer. Da bomo vedno pripravljeni postati vsem vse — danes in kjerkoli smo, in morda jutri — doma.

In končno je vsaka vez dobrodošla, ker nas družijo „vse v eno“.

Tej bratski povezanosti naj bi skromno služilo naše glasilo.

Bo to zmoglo?

Ta številka je prvi, dokaj nepopolen poskus. Zares „skromen začetek“. Nekak poziv vsem, da sodelujejo in tako dvigajo glasilo, da bo vedno boljše in da bo vedno bolj odgovarjalo željam sobratov. Za vsak dopis bomo hvaležni in za vsak nasvet. Poročila o prestavah, o jubilejih, o sestankih, o načinu dušnopastirskega dela, o težavah in uspehih — vse bo zanimivo in bo — družilo.

Za tem „poskusom“ imamo namen izdati vsaka dva meseca novo številko na 32 straneh.

Namen, pravimo, ker: ali bo glasilo izhajalo ali ne, je odvisno od vas, sobratje. Je odvisno od tega, ali jo bodo naročili vsi duhovniki, ali ne. Malo nas je, zato je vsak poedinec potreben, da glasilo more živeti. Če ne bo našlo tega splošnega odziva in zanimanja, bo prenehalo. Tudi v tem smislu je ta prva številka — poskus.

Prepričani smo, da bo vsak podprl naša prizadevanja, s sodelovanjem in z naročnino. V naše skupno dobro.

Naj gospodov ne moti, da revija izhaja v Buenos Airesu. Po primerjavi proračunov je tisk tu še najcenejši. Poleg tega je krog duhovnikov tu še najbolj strnjen. Zraven je tukaj nekaj gospodov, ki se temu delu morejo posvetiti, kar bi bilo drugje težje. Še najbolj pa nas pri tem opravičuje dejstvo, da so se gospodje prav sem obračali s prošnjami, naj bi začeli izdajati glasilo.

Zato: omnes — unum tudi v delu za naše glasilo.

Naj Bog dobrohotno blagoslovlja to delo!

Buenos Aires, na svečnico 1954.

DR. IGNACIJ LENČEK

DR. MIRKO GOGALA

JOŽE GUŠTIN

V Gospodovem veselju

Dr. Gregorij Rožman, U. S. A.

Duhovniki stojimo vsako jutro ob živem studencu Gospodovega veselja. Če iz tega vira ne črpamo veselja, smo brez njega.

Ko se je Jezus poslavljaj od svojih apostolov, so bili žalostni: „Ker sem vam to povedal, je žalost napolnila vaše srce“ (Jn 16, 6). Napovedal jim je preganjanje in mučeniško smrt; svet bo imel za nje le sovraštvo. Kaj čuda, če so vpricho take napovedi bili žalostni, ko jim Jezus odteguje vidno in tolažljivo navzočnost.

Ko pa se je Jezus res „ločil od njih in šel v nebo“, jim srca ni napolnjevala žalost, ne zbežnost, ne vznemirjenje, ampak „so se z velikim veseljem vrnili v Jeruzalem“ (Lk 24, 52). To ni bila kakšna poceni tolažba iz lepih a praznih besed, pač pa mirna vedrost duha, osvežujoča „unctio“ v duši. Videli so bili Jezusa slavno odhajati v nebesa, kjer je zasedel svoj prestol ob Očetovi desnici. Zdaj so verovali v njegovo zmago in dobessedno sprejeli in doumeli njegovo zadržilo: „Zaupajte, jaz sem svet premagal“ (Jn 16, 33).

Naš delež

To veselje je tudi naš delež. Ko zapuščamo oltar in se vračamo v delo, skrb in zaposlenost dneva, naj bi se vsakokrat vračali z „velikim veseljem“. Tega veselja bo tem več v nas, čim bolj ljubezen Srca Jezusovega napolnjuje naša srca, da vse delo, žrtve in odpovedi iz te ljubezni nosimo, in čim bolj poznamo le tisto čistihlepnost, ki se žene in trudi za božjo čast, ne pa za svojo.

Veselje Gospodovo nam ostane tudi v neuspehih, bodisi v osebnem oziru, bodisi v poklicni službi. Koliko je ovir v človeški naravi, koliko vzrokov zagrenjenosti in apatije! N. pr. nezanimanje in topost ljudi za verske resnice in za življenje v milosti, nacionalna zagrizenost in ozkost, o kateri mi je papež Pij XI. v neki avdijenci potožil, da dela Cerkvi težave in škodo, in je pristavil, da je pretirani nacionalizem seme, ki ga je hudič vsejal med narode in tudi na katoliške njive. Taki doživljaji, ki človeka zadenejo na že tako močno boleči rani, ne smejo vzeti Gospodovega veselja. Kar namreč v ljubezni storimo, v ljubezni do Križanega prenašamo in trpimo, ni nikdar neuspešno, nikdar prazno, nikdar brez sadu. Če ni vidnih uspehov, pa je vselej tisti uspeh pri Bogu, o katerem je Jezus povedal: „Veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih“ (Mt 5, 12). V veselju Gospodovem nas zunanji neuspehi ne strejo, marveč nam krepijo vztrajnost in zvestobo do konca.

Naša moč

Sv. pismo pravi: „Veselje Gospodovo je naša moč“ (2 Ezdr 8, 10). S Pavlom bi smeli reči: „Zanesljiva je ta beseda in vredna da se popolnoma sprejme“ (1 Tim 4, 9). Je zdravo in krepko geslo nam duhovnikom prav za naše dni, ko je položaj mnogih naših sobratov neizrekljivo težak, ko je mnogokje zunanji organizem Cerkve skoraj popolnoma strt in se vpičo teh trdih dejstev kaj lahko zaje pesimizem v duhovnikovo dušo. Pesimizem pa hromi delavnost in mori gorečnost. Z Gospodovim veseljem je nezdružljiv. Iz veselja raste kakor cvet zdrav in razumen optimizem. Ne optimizem za vsako ceno, ne slep optimizem, ki noče videti resničnih nevarnosti, ampak optimističen realizem, ki gleda in presoja stvarnost, kakršna v resnici je z vsemi pretečimi nevarnostmi in možnimi začasnimi zmagami zla, ki pa jemlje v račun tudi vero in upanje v Jezusa, ki sedi na desnici vsemo-gočnega Očeta.

K današnji krizi Cerkve je začetkom novembra 1953 papež Pij XII. pripomnil, da je Cerkev že navajena na navidezno propast. Takih „katastrof“ našteva njena zgodovina več: preseljevanje narodov (udor barbarov), veliki zapadni shizma, progresivna apostazija, katere cilj je popolno razkristjanjenje človeške družbe itd. Pod vodstvom nevidnega poglavarja, Kristusa, je Cerkev v vseh krizah našla priložnost za napredovanje, da je točneje precizirala svoj nauk, vzbujala čudovite primere svetosti in junaštva, ter ovirana v nekaterih narodih našla pot med še poganske narode. Ob odpadnikih vzbuja Bog svetnike, ob krivovercih svete in učene cerkvene pisatelje in učeničke. Če danes na mnogih črtah ugotavljamo temne sence vznemirljivega moralnega propadanja in zanikanja temeljnih resnic in zapovedi dekaloga, potem moramo mi duhovniki in z nami laični apostoli katoliške akcije iz moči Gospodovega veselja intenzivnejše gojiti svetost v svojih dušah in se točneje ravnati po božjem nauku v vsem življenju, z naukom pa in zgledom neumorno pridobivati one duše (na milijone jih je), ki v moralnem kaosu sedanjosti iščejo trdno skalo, na katero bi se mogli rešiti, da jih motna reka nemorale ne pogoltne v svoje pogubne vrtince. Z našim voljnim, dasi slabotnim sodelovanjem bo ta, morda največja kriza, skozi katero gre človeštvo, po božjih načrtih plodna priložnost za zdravo reformo krščanskega življenja, kolikor je potrebna, in za njega poglobitev in nov svet. Ali ni veselje in milost pri tem sodelovati? Hvala Bogu, ki nas je v takih časih poklical za svoje delavce!

Vzdržujmo medsebojno vez

Gospod je dober, kane včasih kapljico naravnega veselja v našo težavno vsakdanjost. Naravno veselje more postati podlaga za večje in intenzivnejše duhovno veselje. Za vsako tako kapljico smo Gospodu hvaležni. Morda je ta naš mali „Magazin“ tudi takšna kapljica veselja,

ki jo Jezus pošilja svojim duhovnikom slovenskega jezika, katere je razposlal v vse dele sveta. Trdno se zanašam, da smo v molitvi skozi presveto Srce Jezusovo vsak dan tesno povezani med seboj; a ker smo telesno-duhovna bitja, je tudi vsaka vidna zunanja vez dobrodošla in razveseljiva. Vzdržujmo torej tudi to vez vsi brez izjeme. Ne bilo bi prav, če bi kateri načelno odklanjal tako vez; če misli, da je sam ne potrebuje, pa so mnogi drugi potrebni vezi od njegove strani. Tudi vez tiskanega lista je dejanje ljubezni do sobrata. Če se te svoje skromne revije vsi oklenemo in ji naročnino takoj z veseljem pošljemo, jo bomo mogli vzdrževati, da bo postajala vedno močnejša vez ljubezni med nami — in Gospod bo to vez blagoslovil z ljubeznijo, ki jo ima do svojih duhovnikov, in s tem pomnožil svoje veselje v naših dušah.

Marija in duhovnik

Dr. Alojzij Šuštar, Švica

Skoraj vsaka semeniška kapela je posvečena Mariji. Marijini prazniki so v bogoslovju prazniki Matere, kj jih bogoslovec praznuje veselega srca v otroški ljubezni in sinovskem zaupanju do Marije. Kolikokrat bodoči duhovnik v svoji pripravi na posvečenje sliši o Mariji, kolikokrat razmišlja o njej, kolikokrat kleči pred njenim oltarjem, se zateka k njej v svojih molitvah, išče njenega varstva in pomoči v svojih težavah! Ko postane duhovnik, ve, da je z duhovniškim posvečenjem stopil v posebno razmerje do Marije. Marija, Mati velikega Duhovnika, ki jo je njen božji Sin ob krvavi daritvi na križu izročil v varstvo duhovniku Janezu, bo odslej na poseben način tudi duhovnikova mati in duhovnikov vzor. Marija, kraljica duhovnikov, bo spremljala duhovnika na njegovi življenjski poti, v njegovem notranjem prizadevanju za duhovniško svetost in v njegovi dušnopastirski službi. Marija bo imela v duhovnikovi pobožnosti posebno mesto. V brevirju bo duhovnik na Marijine praznike vedno znova molil: Sancta Maria, interveni pro clero — posreduj za duhovnike. Rožni venec bo stalni duhovnikov spremljevalec. Marijina podoba bo imela v duhovnikovi sobi poleg križa prvo mesto. Marijini prazniki mu bodo dnevi tihe sreče, iskrenega zaupanja in tople sinovske ljubezni. Marijini meseci bodo za duhovnika čas notranje rasti in poglobitve ljubezni do Marije. Ker bo lastno srce polno ljubezni do božje Matere, bo duhovnik tudi vernikom rad govoril o Mariji, jih učil pobožnosti, zaupanja in ljubezni do prečiste Device. Z leti ta ljubezen do Marije v duhovniškem srcu ne bo pojemala in opešala, ampak postajala vedno bolj globoka in iskrena. V vsakih duhovnih vajah bo duhovnik skušal poglobiti svojo povezanost z Materjo velikega Duhovnika in z lastno materjo. In ob

svoji zadnji uri bo spet slišal besede velikega Duhovnika, kakor ob uri svojega posvečenja: Sin, glej Tvoja Mati! Marija bo ob smrtni uri duhovnika vzela k sebi, ker jo je duhovnik ob posvečenju vzela k sebi v svoje duhovno življenje in ker je tolikokrat molil k njej za njeno varstvo in pomoč.

Ali ni res tako? Ali ne gojijo skoraj vsi duhovniki, gotovo vsi dobri in goreči duhovniki, posebno pobožnost do Marije? Ali ne doživlja duhovnik vedno znova, kako resnično je Marija kraljica in mati duhovnikov? Marsikateri duhovnik bi iz lastne izkušnje mogel pripovedovati, kaj zanj pomeni Marija, kaj je že našel pri njej, kaj je prejel po njenih rokah. Pred nekaj leti je v nemškem jeziku izšla knjiga: Marija v življenju mladine. V knjigi so zbrane izpovedi mladih ljudi, kaj so našli pri Mariji v bojih mladosti, kaj jim je bila in pomenila Marija. Še bolj bogata, zanimiva in pretresljiva bi bila knjiga: Marija v življenju duhovnikov. Kaj bi duhovniki mogli pripovedovati o Mariji, o njeni dobroti in pomoči! A najbrž knjiga takih izpovedi ne obstoja. Šele ob koncu življenja bomo spoznali in brali v knjigi življenja, kaj je bila Marija nam duhovnikom.

8. decembra lanskega leta je sv. oče Pij XII. proglasil Marijino leto. Duhovniki Marijino leto oznanjajo vernikom in si prizadevajo, da bi to leto res rodilo sadove, ki jih pričakuje sv. oče. V prvi vrsti naj bi Marijino leto rodilo sadove pri duhovnikih samih. Marijino leto naj bi za vsakega duhovnika pomenilo poživitev in poglobitev pobožnosti in ljubezni do Marije in gorečnosti v širitvi Marijinega češčenja. Če se danes mnogo govori o marijanskem času in o marijanskih duhovnikih, imajo ti izrazi, če jih pravilno razumemo, svoj globok smisel: V današnjem času pričakujemo prenovitev sveta predvsem po Marijini priprošnji.

To so razlogi, da hočemo tudi v naši duhovniški reviji govoriti o razmerju med Marijo in duhovnikom. V prvem članku bomo govorili o Marijini udeležbi pri Kristusovem duhovništvu, v drugem o analogiji in povezanosti med Marijo in posvečenim duhovnikom, v tretjem o posledicah, ki izhajajo iz tega za duhovnikovo osebno notranje življenje in za njegovo duhovniško delo.

MARIJA IN VELIKI DUHOVNIK JEZUS KRISTUS

Iz razodetja vemo, da je Kristus edini duhovnik, edini srednik med Bogom in ljudmi, edina žrtev in edini darovalec. „Eden je Bog, eden je tudi srednik med Bogom in ljudmi, človek Jezus Kristus, ki je dal samega sebe v odkupnino za vse, v pričevanje ob svojem času“ (1 Tim 2, 5—6). Z enkratno daritvijo samega sebe je dal Bogu popolno zadoščenje, kakor stoji v pismu Hebrejcem: „Kristus... se ni večkrat daroval, kakor hodi veliki duhovnik s tujo krvjo vsako leto

v svetišče; sicer bi moral večkrat trpeti od začetka sveta. Tako pa se je prikazal enkrat, v dopolnitvi časov, da s svojo krvjo greh odpravi“ (Hebr 9, 25—26). Zato smo „z daritvijo telesa Jezusa Kristusa posvečeni enkrat za vselej“ (Hebr 8, 10). Kjer koli govorimo o odrešenju, o duhovništvu, o sredništvu med Bogom in med ljudmi, tega ne smemo pozabiti: Kristus je edini odrešenik, edini duhovnik, edini srednik. To resnico je treba poudariti tudi tedaj, kadar govorimo o Mariji. V zadnjih časih je bilo mogoče večkrat slišati ali brati pretirano ali nejasno govorjenje o Mariji. Tako govorjenje ali pisanje Marijinemu češčenju samo škoduje. To ne samo pri drugovercih, ki katoličanom potem očitajo, da pri njih Marija počasi hoče zavzeti mesto Kristusa ali vsaj enakovredno poleg Kristusa kot četrta oseba v Bogu, potem pa se proti Marijinemu češčenju borijo v prepričanju, da tako Bogu in Kristusu ohranijo dolžno čast. Tudi pri katoličanih samih ob napačnem govorjenju o Mariji lahko nastane zmeda, ki veri in verskemu življenju le škoduje. V novejši mariologiji pisatelji zato večkrat na prvem mestu razložijo Marijino razmerje do Boga in poudarjajo, da je tudi Marija popolnoma odvisna od Kristusa, da je vsa njena odlika in čast Matere božje le sad milosti in božje ljubezni.¹

Isto moramo izrecno poudariti, če govorimo o Marijinem razmerju do velikega Duhovnika Jezusa Kristusa. Ne samo v milosti na splošno je Marija popolnoma odvisna od svojega božjega Sina, temveč tudi v svojih „duhovniških“ lastnostih in v svojem „duhovniškem“ delovanju.

Kristus, veliki Duhovnik, je pred svojo smrtjo postavil zakrament mašniškega posvečenja in sam posvetil prve duhovnike. Njim in njihovim naslednikom je dal oblast, nadaljevati njegovo delo. Duhovnik je „alter Christus“, je od Kristusa postavljen za srednika med Bogom in med ljudmi, ima od velikega Duhovnika oblast, na nekrvavi in skrivnostni način obnavljati krvavo daritev na križu. Duhovniku je izročena skrb za evharističnega Kristusa, tako da je le po duhovnikovi besedi Kristus pričujoč v zakramentu svetega Rešnjega Telesa. Izročena mu je tudi skrb za mističnega Kristusa, za sv. Cerkev. Duhovnik oznanja božjo besedo, delj zakramente in obuja vedno znova božje življenje v dušah. Zato je oče v nadnaravnem redu in mora z očetovsko skrbjo skrbeti za duše, ki so po njem prejele božje življenje.

Marija ni imela duhovniške oblasti

Čeprav se ravno ob tej oblasti in skrbi, ki jo ima duhovnik za evharističnega in mističnega Kristusa, takoj pokaže velika analogija med Marijo in duhovnikom, je na drugi strani gotovo, da Marija ni

¹ Prim. O. Hophan, Maria, unsere hohe liebe Frau. 2. Aufl., Luzern 1952, str. 13—37. Ta obširna knjiga (450 strani) velja za eno najboljših sodobnih knjig o Mariji.

imela duhovniške oblasti, kot jo ima posvečeni duhovnik. Marija ni prejela duhovniškega posvečenja, ni imela moči, obnavljati na nekrvavi način krvavo daritev na križu ali odpuščati grehe v zakramentu sv. pokore. Iz tega razloga so šli nekateri nabožni pisatelji celo tako daleč, da so zaradi oblasti, ki jo ima duhovnik po mašniškem posvečenju, hoteli postaviti duhovnika nad Marijo. Tako je sv. Bernardin Sienski trdil, da je duhovnik nad Marijo, ker ima oblast, ki je Marija nima.² Vendar Bernardin ni našel dosti posnemovalcev. Soglasno zavračajo teologi in nabožni pisatelji tako trditev kot očitno pretiravanje,³ kajti božje materinstvo, po katerem je Marija pripravila božji Besedi pravo človeško telo, je nekaj tako izrednega in velikega, da se tudi duhovnik, ki posreduje Kristusu zakramentalno pričujočnost, z njo ne more primerjati. Če Marija ni imela vse oblasti, ki jo ima duhovnik po svojem posvečenju, ima vse milosti, ki jih ima duhovnik, in to v neprimerno večji meri, kot pravi sv. Albert Veliki: „Licet autem Beatissima Virgo sacramentum ordinis non recepit, quidquid tamen dignitatis et gratiae in ipsis confertur, de hoc plena fuit.“⁴ Če pravi Hoja za Kristusom: „Visoka služba in velika čast mašnikov, ki jim je dano, kar angelom ni dano“ (IV, 5) in čeprav moremo to trditev obrniti tudi na Marijo, je Marija vendar v svoji časti in v svoji milosti visoko nad duhovnikom.

Marija ni prejela duhovniškega posvečenja, torej nima na tak način deleža na Kristusovem duhovništvu, kakor ga ima duhovnik. Med Marijo in duhovnikom lahko najdemo globoko analogijo in tesno povezanost, a te ontološke razlike ne moremo prezreti. . .

Marija deležna Kristusovega duhovništva

Če Marija nima deleža na Kristusovem duhovništvu po duhovniškem posvečenju, na kakšen način je torej deležna Kristusovega duhovništva?

Znano je, da obstoja v Cerkvi poleg zakramentalnega hierarhičnega duhovništva še splošno duhovništvo, po katerem je vsak kristjan povezan z velikim duhovnikom Kristusom. Sv. Peter piše v svojem prvem pismu: „Vi pa ste izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo, da bi oznanjali slavna dela njega, ki vas je poklical iz teme v svojo čudovito luč“ (1 Petr 2, 9). Vsi kristjani so poklicani, da se dajo vzdati kot „živi kamni v duhovno hišo, za sveto duhovništvo, da darujejo duhovne daritve, Bogu pri-

² Sermo XX quanta veneratione honorari debent ecclesiastici gradus, art. II, cap. VII, citirano pri M. P. Pourrat, Marie et le Sacerdoce, v knjigi H. de Manoir, Maria. Etudes sur la Sainte Vierge, Tome I, Paris 1949, str. 803—804.

³ Prim. Pourrat, n. d., str. 817—818.

⁴ Mariale, q. 43, citirano pri H. Seiler, Corredemptrix. Rom 1939, str. 137.

jetne po Jezusu Kristusu“ (1 Petr 2, 5). Tudi sv. Janez v Skrivnostnem razodetju govori o tem splošnem duhovstvu (Skriv raz 1, 6; 5, 10). Seveda obstoji med zakramentalnim in splošnim duhovništvom bistvena razlika: duhovnik, ki je prejel mašniško posvečenje, ima oblast nad evharističnim in mističnim Kristusom, navadni vernik pa te oblasti nima. A vendar je splošno duhovništvo pravi delež na Kristusovem duhovništvu. Danes, ko je nevarnost zamenjave hierarhičnega in splošnega duhovništva manjša kot v času reformacije, in ko se na drugi strani vedno bolj poudarja vloga laikov v Cerkvi, se o tem splošnem duhovništvu, o njegovi ontološki podlagi, o njegovih pravicah in dolžnostih mnogo govori. Kristjan prejme to duhovništvo v sv. krstu; sv. birma ga utrdi za življenje in delovanje iz tega duhovništva, za apostolsko delo v božjem kraljestvu.

Marija po vsej verjetnosti ni prejela nobenega od teh zakramentov. Vendar tega splošnega duhovništva Mariji ni mogoče odrekati. Pri njej je bilo njeno božje Materinstvo in milosti, ki jih je zato prejela, ontološka podlaga za splošno duhovništvo. Ker je Marija po božjem materinstvu in v milosti Kristusu neprimerno bliže kot kateri koli drugi človek, je brez dvoma tudi njeno splošno duhovništvo popolnejše, odličnejše kot pri komer koli drugem. Marija ima v skrivnostnem telesu Kristusovem tako edinstveno mesto, da je tudi njen delež na Kristusovem duhovništvu edinstven. V tem so si teologi edini.⁵ Vprašanje pa je, ali obstoja ta edinstvenost samo v višji stopnji splošnega duhovništva, ali pa je mogoče reči, da ima Marija na poseben, samo njej svojski način delež na Kristusovem duhovništvu.

Marijino duhovništvo

To vprašanje in odtod drugo vprašanje, kakšno je razmerje med Marijo in posvečenimi duhovnikom, je prišlo na površje posebno v Franciji v 17. stoletju.⁶ Namen pisateljev, ki so obravnavali to vprašanje, je bil predvsem ascetičen: hoteli so duhovnikom pokazati, kako velika je njihova odlika, kako velike so zato tudi njihove dolžnosti. Primerjava z Marijo naj bi duhovniku pokazala božjo Mater kot neposredni vzor, duhovnik naj bi v Materi velikega Duhovnika videl tudi svojo mater. Uspeh tega ascetičnega prizadevanja za poglobitev duhovniške svetosti je bil zelo velik. Pozneje, posebno v 20. stoletju, pa je to vprašanje prešlo vedno bolj na dogmatično polje. Videli bomo, da je vprašanje o Marijinem duhovništvu danes predvsem dogmatično vprašanje, kajti ascetični pomen Marijinega češčenja za duhovnika je jasen.

Francoski nabožni pisatelji, predvsem J. J. Olier (1608—1657),

⁵ Prim. Pourrat, n. d., str. 823.

⁶ Prim. Pourrat, n. d., str. 803 sl.

C. Condren (1588—1641), kardinal P. de Bérulle (1575—1626), kardinal J. B. Bossuet (1627—1704) in drugi, so poskusili določiti posebni značaj Marijinega duhovništva na dva načina. Trdili so, da je imela Marija „sacerdotium ministeriale“ in „sacerdotium mysticum“.⁷

Podlaga za nauk o sacerdotium ministeriale pri Mariji je teorija Francoza Condrena o Kristusovi daritvi. Kristus ni doprinesel svoje daritve samo na križu, temveč vse Kristusovo življenje, od prvega trenutka učlovečenja do vnebohoda je bilo odrešilna daritev. Bistveni deli so bili učlovečenje, daritev v templju, smrt na Kalvariji, vstajenje in vnebohod. Marija je pri vseh teh delih vršila bistveno duhovniška opravila. V pismu Hebrejcem stoji zapisano, da Kristus že ob svojem prihodu na svet pravi: „Daritve in žrtve nisi hotel, a telo si mi pripravil; žgalne daritve in daritve za greh ti niso bile všeč. Tedaj sem rekel: Glej, prihajam..., da izvršim, o Bog, Tvojo voljo“ (Hebr 10, 5—7). Za učlovečenje pa je Bog hotel imeti Marijino privoljenje. Marija je s svojo svobodno odločitvijo in s svojim sodelovanjem pripravila žrtev, ki je bila darovana za odrešenje sveta. Po Condrenovi teoriji je bila Marija prvi oltar in prvo svetišče, kjer se je začela odrešilna daritev. Te misli posebno lepo razvija tudi kardinal Bossuet, čeprav sam ne odobrava Condrenove daritvene teorije.⁸ Učlovečenje za Marijo torej ne pomeni samo začetek njenega božjega materinstva, temveč je tudi njeno prvo duhovništvo dejanje. S tem, da je Marija postala božja mati, je že sodelovala pri Kristusovi daritvi, kajti njeno deviško telo je bilo oltar, kjer se je Jezus prvokrat daroval Očetu. Marija je tudi sama darovala Kristusa Očetu in s to daritvijo združila tudi daritev samega sebe.⁹ Pri darovanju v templju je Marija to daritev na zunaj tako rekoč uradno in slovesno potrdila, ratificirala.¹⁰

Na posebno popoln način je Marija vršila svojo duhovniško službo na Kalvariji. Tu se je Marija pridružila daritvi svojega Sina in tudi sama na neki način darovala daritev na križu. Zaradi tega darovanja zasluži Marija naslov „sacerdos“, kot piše jezuit Reichenberger: „Sacerdos (Maria) quia, in morem sacerdotis, cum Filio sacerdote sacrificium faciens, aeterno Patri obtulit redemptionis hostiam“.¹¹

Zakaj pri Mariji naslov duhovnik

Na kakšen način je Marija imela delež pri Kristusovi daritvi na križu, na kakšen način je tudi ona resnično „darovala“ ali vsaj „sodarovala“ in tako zaslužila ime „sacerdos“, to je sedaj glavno vprašanje. Odgovori na to vprašanje so večkrat zelo nejasni, pomanjkljivi, in si

⁷ Prim. Pourrat, n. d., str. 806 sl.

⁸ Sermon pour l'Annociation, cit. pri Pourrat, n. d., str. 807—808.

⁹ Te misli razvija predvsem Bernardin Pariški, pri Pourrat, n. d., str. 808.

¹¹ Cit. pri Dublanchy, Marie, DTC. IX, 2397.

¹⁰ Tako Olier, cit. pri Pourrat, str. 808.

med seboj celo nasprotujejo. J. Olier primerja Marijo Evi: kot je Eva sodelovala pri prvem grehu, tako je Marija sodelovala pri odrešenju.¹² Ker je to vprašanje prav za prav vprašanje o Marijinem sodelovanju pri odrešenju sveta (Maria Corredemptrix), se bomo ob koncu povrnili k tej stvari in skušali odločiti njen smisel.

Zaradi Marijinega sodelovanja pri daritvi na križu, naj bo to sodelovanje tako ali tako, je Kristus zaupal Mariji vse milosti, tako da je Mati božja postala srednica vseh milosti. Posebno Bossuet podarja to resnico. Delitev milosti pa je duhovniška naloga, kajti Bog po duhovniku deli milosti. Tako se tudi tu kaže duhovniška služba Marije.¹³

Drugi način Marijinega deleža na Kristusovem duhovništvu imenujejo ti pisatelji „sacerdotium mysticum“. To pomeni, da je bila Marija kar najtesneje povezana z velikim Duhovnikom v svojem srcu. Marija je že ob učlovečenju, posebno pa ob daritvi na križu, svojo voljo popolnoma združila s Kristusovo voljo, darovala svojo ljubezen in svoje trpljenje skupaj s Kristusovo daritvijo Bogu za odrešenje sveta.¹⁴

Marijino mistično duhovništvo se pokaže tudi na binkošti in v življenju prve Cerkve. Marija ni mogla na zunaj vršiti duhovniških opravil v prvi Cerkvi, kot n. pr. pridiganje, delitev zakramentov, daritev sv. maše. A v svojem srcu, s svojo ljubeznijo do Boga in do duš, s svojo molitvijo je za razširitev evangelija storila več kot apostoli. Posebno pri evharistični daritvi je Marija na skrivnostni način darovala Bogu krvavo žrtev na križu in tako bistveno sodelovala pri graditvi Kristusove Cerkve.¹⁵

Ni se torej čuditi, če se je ob tem nauku počasi tudi vedno bolj udomačil izraz „virgo-sacerdos“. Ta izraz najdemo prvič v himni „Quam pulchre graditur“, ki je bila zložena v začetku 18. stoletja v Saint Sulpice v Parizu.¹⁶ V 18. in 19. stoletju je izraz ostal, čeprav je vprašanje Marijinega duhovništva stopilo bolj v ozadje. V kolikor so se teologi ali ascetični pisatelji bavili s tem predmetom, so večinoma prevzemali in razvijali misli nabožnih pisateljev 17. stoletja.

Leta 1872 je belgijski duhovnik Van den Berghe izdal knjigo, ki pomeni sintezo dosedanjega nauka o Marijinem duhovništvu.¹⁷ Pisatelj je večinoma prevzel nauk francoskih pisateljev iz 17. stoletja in ga dopolnil z novimi mislimi in podprl še z drugimi dokazi, ki jih je prevzel od cerkvenih očetov in drugih nabožnih pisateljev. To delo

¹² Cit. pri Pourrat, n. d., str. 809.

¹³ Prim. Pourrat, n. d., str. 809—810.

¹⁴ Prim. Pourrat, n. d., str. 810.

¹⁵ Prim. Pourrat, n. d., str. 811.

¹⁶ Prim. R. Laurentin, *Essai sur un malaise théologique. Marie et le Sacerdoce*, NRTh 69 (1947) 278.

¹⁷ Marie et le Sacerdoce. Na razpolago nam je bil nemški prevod: *Maria und das Priestertum*. Regensburg 1878.

je pomembno posebno zato, ker je papež Pij IX. poslal pisatelju pismo, v katerem hvali nauk o Marijinem duhovništvu, kakor ga vsebuje knjiga. V tem pismu papež pravi, da so cerkveni očetje dali Mariji naslov „sacerdos“ zaradi njene tesne povezanosti s Kristusovim duhovništvom.¹⁸ Sv. oče imenuje Marijo dalje „divini sacrificii sociam“ in duhovniki po vsej pravici vidijo v njej vzor in svojo mater.¹⁹

To pismo, ki je bilo objaljeno 25. avgusta 1873, je vzbudilo veliko pozornost, posebno zaradi izraza „sacerdos“, ki ga papež uporablja za Marijo. Izraz „virgo-sacerdos“ in nauk o Marijinem duhovništvu je našel takoj velik odmev. Posebno ga je razvijal p. Giraud (umrl 1885) v svoji knjigi o duhovniku.²⁰ V tem delu pisatelj dokazuje, da je Marijino božje materinstvo duhovniško dostojanstvo, da je Marija duhovnica zaradi svojega sodelovanja z Očetom pri učlovečenju in zaradi nepretrgane daritve, v kateri je darovala Bogu Očetu božjega Sina in hkrati samo sebe.²¹

V začetku 20. stoletja je francoski jezuit P. Terrien nastopil proti raznim pretiravanjem in netočnostim v nauku o Marijinem duhovništvu. Vendar tudi Terrien poudarja resnico o Marijinem duhovništvu in tesno povezanost med Marijo in posvečenim duhovnikom.²²

„Virgo-Sacerdos“

Nauk o Marijinem duhovništvu se je vedno bolj utrjeval. Leta 1906 je kongregacija hčera Srca Jezusovega prosila sv. stolico, da dovoli v njihovi kapeli naslov „virgo-sacerdos“. Pij X. je določil dva kardinala, Vanutellija in Vivèsa, naj sestavita posebno molitev k Mariji duhovnici, da bi verniki tako lažje razumeli ta naslov in da bi se pobožnost, ki jo je Pij X. hotel razširiti tudi med vernike, hitreje udomačila. Molitev, ki jo je Pij X. 9. maja 1906 potrdil in obdaril s 300 dni odpustka, se glasi: „Maria, Mater misericordiae, Mater et Filia illius qui Pater est misericordiarum et Deus totius consolationis, Dispensatrix thesaurorum Filii tui, Ministra Dei, Mater Summi Sacerdotis Christi, Sacerdos pariter et Altare, Sacrarium immaculatum Verbi Dei, Magistra Apostolorum omnium et Discipulorum Christi: protege Pontificem Maximum, intercede pro nobis et pro sacerdotibus nostris, ut Summus Sacerdos Christus Jesus conscientias nostras purificet, et digne ac pie ad sacrum convivium suum accedamus. O Virgo immaculata, quae non modo dedisti nobis panem coelestem Christum

¹⁸ Van den Berghe, n. d., str. VI.

¹⁹ Istotam.

²⁰ Prêtre et Hostie, Lyon-Paris 1885. Knjiga nam ni bila na razpolago. Citati pri Pourrat, n. d., 816—817.

²¹ Tako Giraud, cit. pri Pourrat, n. d., str. 816.

²² La Mère de Dieu et le Mère des hommes d'après les Pères et la Théologie. Paris 1900—1904, 4. vol. cit., pri Pourrat, n. d. str. 817—818.

in remissionem peccatorum, sed es tu ipsa Hostia acceptissima Deo litata et gloria sacerdotum, quaeque teste beatissimo famulo tuo S. Antonio, quamvis sacramentum Ordinis non acceperis, quidquid tamen dignitatis et gratiae in ipso confertur, de hoc plena fuisti; unde merito Virgo Sacerdos praedicaris; respice super nos et super sacerdotes Filii tui, salva nos, purifica nos, santifica nos, ut ineffabiles sacramentorum thesauros sancte suscipiamus et aeternam animarum nostrarum salutem consequi mereamur. Amen. Mater misericordiae, ora pro nobis. Mater aeterni Sacerdotis Christi Jesu, ora pro nobis. Regina cleri, ora pro nobis. Maria Virgo Sacerdos, ora pro nobis.²³

Nekaj let pozneje je dominikanec p. Hugon izdal knjigo, v kateri raziskuje teološki smisel in pomen naslova „Virgo Sacerdos“ in nauk o Marijinem duhovništvu.²⁴ Hugon pouarja, da je treba Marijino duhovništvo bistveno razlikovati od Kristusovega duhovništva kakor tudi od zakramentalno-hierarhičnega duhovništva. Vendar je Marijino duhovništvo več kot splošno duhovništvo vernikov, o katerem govori sv. Peter. Njeno duhovništvo, ki je bilo dopolnjeno na Kalvariji, je posebne vrste in je visoko nad splošnim duhovništvom vernikov.

Leta 1916 je sv. oficij objavil dekret, ki prepoveduje slike, ki predstavljajo Marijo v duhovniški obleki.²⁵ Zanimivo je, da je bil dekret izdelan že v januarju 1913 — Pij X. je umrl v avgustu 1914 — a objavljen je bil šele 8. aprila 1916. Dekret prepoveduje prav za prav samo slike Matere božje v duhovniški obleki. Naslova „Virgo-Sacerdos“ kakor tudi nauka o Marijinem duhovništvu Cerkev ne prepoveduje. Zato so teologi in nabožni pisatelji še naprej razpravljali o Marijinem duhovništvu, posebno v zvezi s Kristusovo daritvijo na križu. Še leta 1927 piše P. Dublanchy, da Marija po pravici zasluži ime „Virgo-Sacerdos“ zaradi svojega sodelovanja pri daritvi na križu in zaradi posredovanja vseh milosti.²⁶

A v tem času je sv. oficij znova posegel v to vprašanje. Februarja 1927 je italijanska revija *Palestra del Clero* objavila članek o pravi pobožnosti k Mariji-duhovnici.²⁷ Kardinal Merry del Val je ob tem članku 10. marca 1927 sporočil škofu v Adria, v čigar škofiji je revija izhajala, naj opomni uredništvo revije, da po odločbi sv. oficija iz leta 1916 pobožnost in širitev pobožnosti k Mariji-duhovnici ni dovoljena.²⁸ Uredništvo revije je naprosilo p. Hugona, ki je svoj čas napisal teološko razpravo o tem vprašanju, naj vpraša pri sv. oficiju, kaj je smisel kardinalovega pisma. P. Hugon je v pismu 10. maja 1927

²³ ASS 40 (1907) 109—110.

²⁴ *La Vierge Prêtre. Examen théologique d'un titre et d'une doctrine.* Paris 1911. Knjiga nam ni bila na razpolago. Citati pri Pourrat, n. d., str. 819—820.

²⁵ AAS Z (1916) 146.

²⁶ DTC IX, 2397—2397.

²⁷ Prim. Seiler, n. d., str. 96—98.

²⁸ Istotam, str. 97.

sporočil uredništvu, da sv. oficij hoče, da o pobožnosti k Mariji-duhovnici ni več govora. Sv. oficij želi, da se to vprašanjeusti pri miru in da popolnoma zaspi, ker bi ga manj izobraženi lahko netočno razumeli.²⁹

Sv. oficij je torej formalno obsodil pobožnost k Mariji-duhovnici in širitev te pobožnosti, a izraza samega „Virgo-Sacerdos“ ni obsodil. Kljub temu so ga mnogi teologi, ki so ga doslej uporabljali, v novih izdajah svojih del opustili. Kot dokaz, da Cerkev ni obsodila in ni hotela obsoditi izraza „Virgo-Sacerdos“ in nauka o Marijinem duhovništvu nekateri navajajo dejstvo, da mnenje sv. oficija leta 1927 ni bilo objavljeno v Acta Apostolicae Sedis in da sulpicianci še danes v svojem brevirju na praznik Marijinega darovanja molijo himno, kjer je najti naslov „Virgo-Sacerdos“.³⁰

Teološko razpravljanje o naslovu „Virgo-Sacerdos“ in o Marijinem duhovništvu tudi po letu 1927 ni prenehalo. Posebno v tridesetih in štiridesetih letih so pisatelji o upravičenosti in točni vsebini naslova „Virgo-Sacerdos“ živahno razpravljali, predvsem v Franciji. Mnenja so bila različna; nekateri so izraz zavračali kot neupravičen, neutemeljen ali vsaj dvoumen, drugi so ga branili, tretji so skušali določiti njegov pravi smisel.³¹ Cerkvena oblast ni več posegla v to razpravljanje.

Na vsak način stojimo tu pred zanimivim dejstvom, kako se je nauk o Marijinem duhovništvu počasi razvijal, kako se je naslov „Virgo-Sacerdos“ počasi udomačil, kako ga je Cerkev sama že odobrila, celo priporočila, a potem tako rekoč zopet umaknila. Če primerjamo, kar je Pij IX. ali Pij X. dejal o pobožnosti do Marije-duhovnice, in potem oba dekreta sv. oficija, vidimo, kakšno usodo je doživel izraz „Virgo-Sacerdos“. Čeprav je res, da je za odlok sv. oficija mogoče navesti predvsem pretiravanja, ki jih je sv. oficij hotel odpraviti, in previdnost, ki je ob novih pobožnostih potrebna, da ne pride do nesporazumljenja, je vendar treba reči, da je tudi sam nauk o Marijinem duhovništvu teološko v marsičem nejasen.

O tem nauku pa drugič.

²⁹ Pismo objavlja Pourrat, n. d., str. 822.

³⁰ Seiler, n. d., str. 98.

³¹ Prim. R. Laurentin, i. d., str. 271—277.

„Bodite, ljubljene sinovi, po vsem svetu raztreseni, blesteč dokaz ene in vesoljne Cerkve. Z vsemi močmi se trudite in delajte, da boste zavedajoč se svojih dolžnosti zares goreče svetilke, od katerih se bo širila luč vse kreposti na krščanske narode.“ (Pij XII. duhovnikom, 28. junija 1948.)

Mnenja in želje o duhovniški reviji

USA, Cleveland, 8. V. 1953.

„Revija slovenskih duhovnikov: Da bi bila koristna: ni dvoma. Vprašanje je: Ali je možna?“

Škof dr. Gregorij Rožman

Rim, 15. 11. 1953.

„Glavni namen revije, pišete, da bi bila povezanost slovenskih duhovnikov po svetu. To si želijo brez dvoma vsi duhovniki, ki živijo izven domovine, da bi bili med seboj duhovno povezani, da bi vedeli, kje živijo in kaj delajo toliko slovenski duhovniki, raztreseni po vsem svetu. Zato bodo to zamisel vsi slovenski duhovniki z veseljem pozdravili. O potrebi takega duhovniškega glasila ni nobenega dvoma... List bi služil pred vsem, da nas med seboj poveže. Prinašal bi lahko tudi kakšne kratke razprave o posebnih naših zadevah. Za tak list bi vsak duhovnik lahko prispeval z malo vsoto. S časom bi se pa videlo, ali kaže ta informativni list spremeniti v revijo.

To je moje skromno mnenje. Toda karkoli boste ukrenili, bo za slovenske duhovnike izven domovine velikega pomena. Vam želim in prosim od Gospoda obilo blagoslova, pa tudi dobro mero korajže, ki je potrebna za tako zamisel v sedanjih časih!“

P. Anton Prešern S. J.

Amlach na Tirolskem, 29. X. 1953

„Slovenski duhovniki v Argentini so se odločili za izdajanje slovenske zamejske duhovniške revije. Ta sklep moremo vsi slovenski zamejski duhovniki le od srca pozdraviti. Zakaj taka revija? Res, da si moremo duhovniki, ki živimo izven svoje domovine to in onstran širokih morij, oskrbeti raznovrstnih duhovniških publikacij v raznih svetovnih jezikih, jih brati ter v njih iskati in dobiti vsakovrstnih pobud za naše dušnopastirsko delovanje in za naše lastno duhovniško življenje, — a po tolikih letih

našega izgnanstva si želimo tudi revije v našem domačem jeziku, ker kaj gre bolj do srca kot beseda naše rodne slovenske zemlje, beseda, ki hrepenimo po njej tem bolj, ko prenekateri morda že leta in leta nimamo prilike, da bi jo govorili ali slišali, ko že leta in leta prebivamo in delujemo med ljudmi s tujim jezikom. Tako nam bo vsaka številka naše nove revije kakor prijeten domač obisk sobrata, kakor najdražji slovenski gost, ki se bomo z njim pogovorili in pomenili od srca do srca, od duše do duše. Pogovorili o vsem, kar nas teži, o vsem, po čemer iščemo odgovorov v našem lastnem dogajanju ter v vprašanih vodstva duš naših rojakov in onih, ki so nam po božji Previdnosti izročene izmed tujih narodov v duhovno oskrbo. Tega in takega prijetnega in koristnega obiska se bomo zato vedno že vnaprej veselili. In še več: Naša revija nam bo postala sama po sebi vez, ki nas bo duhovno združevala, pa naj prebivamo — brezdomci — kjerkoli širom po Evropi, po Severni in Latinski Ameriki in po drugih kontinentih sveta. Zato je tudi ne bo nihče od nas odklonil, saj bi odklonil z njo najdražjega gosta in najboljšega prijatelja.

Naši duhovniški reviji želimo na njeni poti po širokem svetu ves božji blagoslov!“

Mons. dr. Jože Jagodic

Gorica, 30. 4. 1953

„Glede revije za slovenske duhovnike se kar strinjamo z Vami, da je zelo potrebna in jo bomo duhovniki pozdravili z velikim veseljem. Ko sem bil pretekli oktober v Rimu, so mi že o njej govorili. Le žal, da med našimi duhovniki bo težko kaj aktivnega sodelovanja. Širili jo bomo, kar bo največ mogoče, a da bi kdo pisal zanjo članke, bo zelo težko. Zaposleni smo na vse konce in kraje in to vsi, da težko pridemo do pisanja. Kar bo mogoče, bomo pa radi storili.“

Mons. dr. Franc Močnik

USA, Cleveland, 29. X. 1953

„Duhovniška revija... Mislim, da bi bilo prav, če pričnete z njo. Jaz bom za-
devo podpiral, kolikor bom mogel...“

Mons. Matija Škerbec

Slovenska Koroška, Železna
Kapla, 31. X. 1952.

„K zadnjemu pismu sporočam, da je bila v Celovcu seja Mohorjeve družbe in dušnopastirskega urada. Vsi pozdravljamo izdajo Bogoslovnega vestnika... Mil. g. kanonik dr. Blüml je pripravljen sodelovati, kolikor mu bo dopuščalo zdravje...“

Prošt in čast. kan. Aleš Zechner

Rim, 9. XI. 1953.

„Lepa misel: Bogoslovna revija. Bolj realna kot ona o Vrednotah. Gospodje in dispersione gentium si jo že dolgo žele. Da je bodo veseli, bo treba prisluhniti njihovim konkretnim željam in predlogom, seveda po možnosti. Materiala za 32 strani vsaka dva meseca ne bo manjkalo, samo če bo uredniški štab dobro zastavil s sotrudniki razna polja, na katerih so bolj doma. Sicer pa bo moralo biti vse bolj praktično usmerjeno.“

Da ne bo vse preveč šolsko, apriorno, bodo morali gospodje prakse večkrat povzeti besedo, pridno luščiti zlata zrna iz pastoračijskih metod v tujini in jih, ko pride čas, doma uveljaviti. Meni je le žal, da sem v novi službi riba izven vode. Kot profesor sem imel stotine revij pri rokah. Tu jih imam le nekaj in še te niso vodilne. Moja astma pa me ne pusti romati sem in tja... Že teden dni ne masujem. Radi labilnega zdravstvenega stanja se name ne morete nikoli zanesti,

kljub moji dobri volji. Kar bom mogel, bom rad pomagal, dokler bom mogel.“

P. Hugo Bren O. F. M.

Trst, 8. XII. 1953.

„Pazite tudi, da ne bo vedno zvenela struna „našega begunskega bivanja“, ker to odbija „domačine“ v Trstu, Gorici in na Koroškem. Danes smo v vseh teh pokrajinah približno v takim položaju kot vi ostali v Ameriki — bolj ali manj „tujci in popotniki“, vsi duhovniki (begunci in domači).“

Jože Jamnik

Belgija, 20. XI. 1953

„Mislim, da članki ne bi smeli biti preveč dolgi. Mnogo naj bi bilo informativnega: novosti z različnih dušnopastirskih področij... Kar je vzpodbudno pisanega, naj bo toplo, pogumno, nadnaravno, da bo list, ko ga prejmeš, poln življenja, da bo vzpodbujal k nadaljevanju borbe s svetom za božje kraljestvo, ki bo navduševal za dovršitev naloge, ki jo je božja Previdnost dala slovenskim duhovnikom v teh desetletjih, za katere smo bili rojeni...“

Tako mislim, bi bila naloga duhovniške revije, pripravljati naše gospode, da bodo našli, kadar se bodo vrnili, doma čisto drug svet, ki bo zanje tako tuj, kot je tujina, po kateri hodijo. Gotovo se bodo lotili dela doma z mnogo večjo simpatijo, kar je naravno. Vendar ljudje bodo drugačni. Razvoj gre svojo pot. Ob prevratu ne bo šlo za ponovno ostvareitev nekdanjega idiličnega življenja. Šlo bo za ostvareitev novega sveta, ki ne bo ne tak, kot je sedaj tam, ne tak, kot je bil pred tem...“

Reven Zdravko

Delo za duše in uspešen apostolat sta obsojena na neuspeh, če ne podpira dobre volje in prizadevanja božja pomoč.“ (Pij XII. duhovnikom 28. junija 1948.)

„Najprej je zlasti potrebno goreče hrepenenje po lastni svetosti in zveličanju drugih.“ (Pij XII. duhovnikom, 28. junija 1948.)

Nasi apologetični problemi

Dr. Janez Vodopivec, Rim

Vsaka doba ima svoja vprašanja, svoje probleme. Še več: vsaka je sama sebi svoj glavni in najbolj zagonetni problem. Tudi naša. Iz nas samih klijejo naša boleča vprašanja.

Razume se, da nam brezmejna razrvanost naših dni, zlasti v duhovnem in socialnem področju, vsiljuje kopico versko apologetičnih vprašanj. Od dne do dne jih po sili vsakdo rešuje kot ve in zna: zase in za druge; zdaj sam pri sebi v tihem razmisleku, zdaj v prijaznem razgovoru ali vroči debati s tem in onim, ki ga je vihra življenja čudno kam zanesla in še bolj čudno zmedla. Zato nemara ne bo odveč nekaj misli o splošno apologetičnih problemih in smereh naših dni, pa še posebej o tem, kar teži slovenskega človeka doma in na tujem.

1. Splošna moderna apologetična smer

Moderni čas je neizprosno individualist, vsaj če ga primerjaš s prejšnjo dobo, ki je bila bolj objektivna, bolj realistično in bolj metafizično usmerjena. Naš duševni ustroj je drugačen: mnogo bolj nas zanimajo problemi človeške psihe, njene globine in skrivnosti; v njih kopljemo do poslednjih in najbolj notranjih nagibov svojega hotenja in stremljenja vse do arhetipnih, prvinskih plasti človeške osebnosti. In ko mislimo, da smo odkrili zadnjo, pa četudi nesvestno vzmet, ki razgibava naše dejanje in nehanje, smo prepričani, da bolje razumemo sebe in druge in da tudi pravilneje cenimo in pravičneje sodimo ves objektivni red, ki je v nas in nad nami. V tem smislu smo dandanes prav vsi verni in brezverni, katoličani in nekatoličani dosti bolj subjektivistično, individualistično in psihološko razpoloženi kot je bil na primer srednjeveški človek in kot je bila visoka sholastična verska znanost. To je nedvomno dejstvo. Ta zgodba se vleče od Lutra in od romantike naprej, ki sta takorekoč odkrila poedinca, individuum. Takšen veter veje danes, veje ostro, gre dosti do kosti in pretresa tudi slovenskega človeka, ki je moral v poslednjih letih prestati nedopovedljive preskušnje svoje notranje religiozne zgradbe v boju in žrtvi za Boga in za vero.

Apologetika preizkuša in utemeljuje naravne, objektivne in racionalne osnove kršanske in katoliške vere. To je njena svojska naloga. Nekoč je zadostovalo, da si omenil sijajne prerokbe iz stare in nove zaveze in še vrste frapantnih čudežev, ki jih izpričuje evangelij: vse to je močno prepričalo objektivno mislečega človeka, da mu je izginil sleherni dvom. A danes? Brez dvoma imajo ti razlogi sami v sebi še vedno objektivno moč, a moderni subjektivistični človek je ne

dojema več, je ne odkrije in je ne čuti, in zaradi tega se ji ne vda brez-pogojno. Zato se čujejo glasovi: Nekdanja klasična apologetična me-toda je sicer objektivno močna in čvrsta, a je za moderno psiho iz-gubila svoje probojne sile. To je nekoliko ostro rečeno. Zmirneje in pravičneje bi bilo: ta metoda ima sicer svojo dokazno moč ali moder-nega človeka z njo ne zmaga, ker subjektivistični človek ne najde osebnega stika do nje. Saj tudi močna električna energija ne zasveti sama po sebi, ako s stikalom ne ustvariš nepretrganega kontakta do posameznih žarnic. V tem je ravno današnji moderni obči apologetični problem: ustvariti stik med objektivno nadnaravno religiozno energijo in med individualno osebnostjo poedinega človeka, vernika. Pokazati in dopovedati, da sleherni človek, tudi duša brezverca nujno potrebuje pomoči od zgoraj, da je brez nje gola in siromašna, da, nesrečna in sama v sebi razklana in da je prav ta krik modernega gorja dejansko le krik po Bogu in po božji milosti. Stara apologetika je iskala do-kaze za Boga večji del v zunanjem svetu, moderna jih išče znotraj človeka. Moderna apologetika želi odkriti tistega Boga, ki ga vsak človek že od rojstva nosi sam v sebi, ki se skriva v dnu človeške du-ševnosti, ki tajno živi v nas vseh, tudi v brezvercu in brezbožniku, četudi zanj ne vedo. Ali ni to tisti nemir srca — *inquietum cor* — o katerem je s čudovito občutenostjo pisal sveti Avguštin v svojih Sa-moizpovedih?

To apologetsko pot je med našimi modernimi religioznimi filo-zofi ubral Maurice Blondel. Blondel je zastavil vprašanje z bolečo ostrino, nakazal je pot, ki jo dandanes ubirajo vedno bolj številni krogi.

Začetek je bil sicer grenak. Blondel je sprva udaril morda pre-hudo po stari metodi, zato je moral tudi sam pogoltniti dosti grenke, tudi nezaslužene kritike, a njegova misel je bila v jedru živa in plodna. Treba pa je paziti, da ne bi pri tem vsega nadnaravnega sveta redu-cirali za neke zgolj naravne meje in potrebe. S tem bi seveda ne le bistveno okrnili, marveč v celoti do dna zanikali in razrušili, kot je to storil modernizem. To bi bil konec pravega krščanstva, konec vere sploh. Zato je Pij X. v protimodernistični encikliki „*Pascendi dominici gregis*“ postavil katoliškimi apologetom to nepremakljivo mejo: nad-naravni red ima sicer v sami naravi globoke korenike, a v naravi sami ni nikake zahteve v pravem in polnem smislu po milosti (*exigencia veri nominis*): kar namreč narava žares zahteva, tega ji Bog ne more odreči in to ni več v pravem pomenu milost božja. Jasno je, da gre tu za temeljni pojem nadnaravnega reda sploh, za pojem milosti, odrešenja, sploh za pojem resnično nadnaravnega življenja. V najno-vejši dobi je Pij XII. isti opomin ponovil v drugi obliki, ko je v okrož-nici „*Humani generis*“ leta 1950 opozoril teologe, da si ne smejo na-rave brez milosti predstavljati kot nekaj tako bednega in tako okrnje-nega, da bi je Bog ne mogel ustvariti, ne da bi je namenil tudi za

nadnaravni smoter in za srečo blaženosti. S tem v zvezi je drugo opozorilo iste okrožnice: naš sicer slabotni razum je pa vendar dovolj bister, da more tudi brez milosti uvideti veljavnost in utemeljenost razlogov in nagibov za vero. Dejansko pa božja milost ne samo spremlja in podpira človeško iskanje, marveč ga stalno prehiteva in vzpodbuja. V teh mejah se torej giblje moderno apologetsko raziskavanje, ki hoče dati veri in religiji živo, polnokrvno, osebnostno strukturo.

2. Naši problemi na domačih tleh

Ni dvoma, da obče kulturno ozračje vpliva tudi na slovenskega človeka, zlasti na izobraženca, in ga tako zapleta v obče apologetske problematike. A poleg tega so pereča in boleča še posebej naša domača apologetična vprašanja.

Najprej v domovini: Tu je dobesedno na dnevnem redu praktična apologetika. Zdi se mi, da si komaj moremo predstavljati kopico problemov, odgovorov in težkoč, ki jih bo treba pošteno in vztrajno pretresati, spodnesti in spraviti s pota, kadar bo spet možna svobodna verska vzgoja naše mladine.

Kakšen bo tedaj srednji duhovni nivo našega človeka? Kakšne njegove verske apologetične zahteve in potrebe? Ako pomislimo na to, da je komunistična kritika religije po vsebini in po obliki morda najbolj neslana in neosnovana, brezmiselna in brezumna gonja proti veri in Cerkvi, kar jih kaže zgodovina, da v njej ne govore razlogi ali neke dejanske težkoče, ki jih človek zares občuti spričo nadnaravnega reda, ampak le strastna zagnanost in zagrizenost, ki je v zadnjem času pri nas močno politično pobarvana, in da s temi puhlimi gesli sistematično ubijajo inteligentnost slovenske mladine od ure do ure, korak za korakom, potem ne moremo iz te diagnoze pričakovati drugega učinka kot to, da bo splošna duhovna raven sčasoma močno upadla, da se bo inteligenčnost močno poplitvila in da bo človek iz takšne šole in vzgoje ne samo otopel, ampak v nekem smislu — kakor je ta beseda žgoča! — obedastel za verske vrednote. Zaman bi si zakrivali oči pred tem dejstvom: dejstvo je, da gre razvoj naprej v tej smeri, ne samo pri nas, marveč povsod v komunističnem območju. V Rusiji pogrevajo danes plitko literaturo enciklopedistov iz časa francoske revolucije in jo razmetavajo med ljudstvo za smešno ceno nekaj grošev. Lenin je trdil, da so spisi enciklopedistov najboljši dinamit zoper vero, ker ubijajo smisel za duhovnost sploh in za nadnaravno. A kaj naj pričakujemo iz te blazne metode, da narodu, ki se resnično kulturno prebujajo, vcepljajo klice tistih bolezni, ki jih je zapadni svet že davno prebolel.

Vendar naj velja ta mračna sodba le o splošnem nivoju in ne o posameznikih. Pregarjanje izčuščuje vero poedincev: mnogi odpa-

dejo v materializem in brezboštvo, kdor pa ostane, je tem globlje zakoreninjen v Bogu. Njih vera bo morda manj intelektualno kultivirana, a zato tem bolj eksistenčno pristna in globoka. Slovenija že desetletja hodi skozi čas skrajne in absolutne žrtve za vero: to pomeni v nadnaravnem redu največjo milost neke vrste trajnega mučeništva in z njim zasluženja drugih učinkovitih milosti, ki so vir bodočega prerojenja, v naravnem redu pa ta preizkušnja vede v najbolj doživeto osebnostno poglobitev verskega prepričanja in življenja. Ako bo naša družina dovolj zdrava in močna, da to predragoceno versko izkustvo kot nekakšno osebnostno duhovno dediščino izroča iz zaroda v rod, potem ni dvoma, da se že danes stavijo naravni in nadnaravni temelji bodoče duhovne renesanse pri nas. Pripravlja se „duhovni humus“ za novo setev. Spet velja, da bo prva in najbolj potrebna setev po izpremembi morala vreči v te s krvjo napojene brazde drobno seme najbolj osnovnih, najpreprostejših in najbolj elementarnih verskih resnic in načel. Temeljito in ne široko!

Podrobneje pa naj o teh problemih pišejo naši teologi doma, ki lahko neposredno opazujejo razvoj, potrebe in zahteve sedanjih razmer, ko so naenkrat izginili skoro vsi vzgojni organizacijski, propagandni in podobni pripomočki in je ostalo komaj tisto, kar je najbolj bistveno v veri. Božja Previdnost, božja milost ima čisto svoja pota. Včasih nalašč pusti v nemar vse drugotno in gre naravnost k jedru in bistvu.

3. Naši problemi na tuji zemlji

Podoben, a ne docela enak je današnji verski razvoj pri slovenskem človeku v tujini, podobni njegovi apologetični problemi. Glavna črta je tista: **manj v širino, a tem bolj v globino**. Manj v širino zato, ker je prva skrb izseljenca in begunca neizprosni, trdi, dostikrat obupni boj za obstanek. A prav tu se vera ali poglobi ali pa izgubi. Oboje je možno; za oboje so zgledi. Na splošno pa zahvalimo Boga, da skrajno boleče preizkušnje in žrtve zadnjih let niso ubile vere v duši slovenskega begunca, marveč jo učvrstile, izoblikovale in poglobile. Ne vem, ali velja enako o nravnosti. Glavna smer razvoja je torej znova: **k pnotranjeni, osebno doživeti, močni in polnokrvni religiji!**

V zgodbah našega begunstva se skriva nadvse dragocen apologetičen material. Dragocen za nas same v sedanjih razmerah, še bolj dragocen za zgodovino slovenske religioznosti. Dragocen tudi za bodočo versko vzgojo naroda in za pristno slovensko apologetiko. Dobra zbirka takšnih zgodb bi imela naprecenljivo apologetično moč in velik pomen. Žal ta sila dan za dnem usiha kot spomin na skupne in individualne žrtve in počasi tone v pozabo. Nekaj takega je rešila naša pripovedna literatura v romanih in v črticah nasejanih po raznih revijah. A potrebno bi bilo to snov sistematično in objektivno obdelati

z apologetskega vidika. Neke slošne smernice nudi ta članek, ko prikazuje občo usmerjenost današnjega apologetičnega gledanja. Zdaj pa bi bilo nujno potrebno, da bi zlasti duhovniki kar moči natanko in trezno popisali značilne faze slovenskega „exodus“, značilne situacije in prilike, kjer se je natančno pokazalo, da je naš človek žrtvoval vse v glavnem ali edino zaradi vere in Boga.

Popisati bi bilo treba s primerno psihološko potankostjo in globino, kako se je naš človek tega zavedal, kako je doživljal svojo absolutno versko žrtev; kako ga je le-ta notranje preoblikovala, katere težkoč je z lahkoto zmagal, ko jih morda drugi narodi niso, in kje se je moral boriti sam s seboj, s svojim demonom in s svojim angelom, kakor Jakob do ranega jutra in do izčrpanosti; kje mu je v tej borbi naša nekdanja verska vzgoja uspešno pomagala in kdaj je ostal sam brez opore.

Tako bo tudi skrbno razlikovati med izobrazenci in preprostimi, razlikovati po starosti in okolju. Pričujoča revija bo nudila najbolj primerno mesto za takšne razgovore in članke. Vsi brez izjeme bi jih čitali z velikim zanimanjem in z resnično koristjo. Nič zato, ako piše vsak po svoje, bolj ali manj slovstveno izpiljeno; važno je to, da bo snov objektivno pristna in zanesljiva, brez olepšavanja in brez pesimizma.

Razume se, da bodo sodbe večkrat različne: misel udari ob misel, zaikri se in zasveti in tako je v svetlobi lažje najti resnico. Uredništvo bo poskrbelo, da prispevke kočno pripravi za objavo ali da ob priliki poda nek sistematičen povzetek in pregled.

Ako hočemo Slovenci svojo vero razumeti in študirati z nič manjšo pripravljenostjo, kakor nasprotniki utemeljujejo svoje brezverstvo, bomo morali zgoraj očrtano delo prej ali slej nujno izvesti. To vsekakor sodi v program naše zavestne življenjske apologetike.

„Dragi sinovi! Skrbno se prizadevajte, da si pridobite in prizgajete potrebne duhovniške čednosti; skrbite za premišljevanje večnih resnic, za vsakdanje molitve k Bogu; radi in skrbno prebirajte svete in nabožne knjige; zvečer pred spanjem v skrbnem izpraševanju vesti premislite svoje življenje, da boste zares spoznali, koliko ste napredovali in nazadovali.“ (Pij XII. duhovnikom, 28. junija 1948.)

„Duhovniki božji, ne prosimo vas kruha in dela, pričakujemo od vas svetosti.“ (Tako je zaklical duhovnikom katoliške Cerkve Carlo Carretto, predsednik italijanske katoliške mladine 11. septembra 1947 v Fimu na trgu sv. Petra pred 300.000 fanti.)

Naši duhovniki na Primorskem

Dr. Franc Močnik, Gorica

Slovenski primorski duhovnik je postavljen na mejo med romanski in slovanski svet, kjer se srečujeta zapad in vzhod in danes tudi dve nasprotujoči si ideologiji demokracije in nedemokracije, prave in „progressivne svobode“.

Poleg običajnega dušnopastirskega dela imamo duhovniki, ki nam je zaupana slovenska manjšina v Italiji, še nekatere zadeve, ki so nam posebno pri srcu in jim posvečamo veliko skrb.

1. Na naše vernike pljuskuje valovi zmot kar od vseh strani. Zato moramo duhovniki nositi visoko plamenico resnice, da razsvetljujemo temo in razkrinkujemo laži, ki jih krivi preroki tu in onstran železne zavese oznanjujejo kot edino zveličavni evangelij. Zato je bila in je naša velika skrb katoliški tednik, ki prinaša resnico teden za tedom v slovenske družine, da jim pokaže dogodke svetovnega vrenja v pravi luči. Veliko žrtev je bilo treba zlasti v začetku in veliko poguma, a uspeli smo in tako zabranili, da bi naše ljudstvo poslušalo glas Boga in Cerkvi sovražnega zvona.

2. Druga naša velika skrb je organizacija. Med našim ljudstvom je v tem oziru treba graditi na novo. Včasih je bilo na Goriškem organizacijsko življenje izredno živo. Fašizem je uničil v dvajsetih letih vse in napravil ljudi celo apatične do organizacije, brez smisla za skupnost in povezanost, ker jih je silil v svoje organizacije, ki so bile zavednemu Slovencu odvratne. Zato tradicije, ki bi vezala sedanjost s preteklostjo, ni več. Obnova organizacij, zlasti v modernejši obliki, kot to zahteva Cerkev, ki zahtevajo veliko požrtvovalnosti, je zelo težka stvar. Vse sile moramo napeti, da uspemo. Večkrat smo že začeli, a ni šlo. Kljub neuspehom vztrajamo. Šlo bo in mora iti, le če ne prihrumi čez nas zopet nov vojni vihar, česar smo se v zadnjem času že kar resno bali.

3. Še eno veliko skrb imamo in ta je Katoliški dom v Gorici. Nujno potrebujemo središča vsega našega katoliškega življenja. Na našem evharističnem kongresu v štandrežu je bila vržena med nas ta zamisel in od tam je šla k vsem Slovencem raztršenim po svetu, jim povedala našo vročo željo in jih prosila pomoči. Delo napreduje. Bog je dal svoj blagoslov in upamo, da bomo z Njegovo pomočjo delo tudi dokončali. Seveda brez pomoči dobrotnikov, katerim smo iz vsega srca hvaležni za vsak dar, ne bo šlo.

Primorski Slovenci v Italiji smo sicer maloštevilni, a polni življenja. In to življenje hočemo ohraniti na temeljih vere naših očetov.

Ohranili pa bomo to, če bo naša duhovniška skupnost močna in bo vsak duhovnik iskal res najprej božje kraljestvo v sebi in v svojem ljudstvu. Le tako lahko pričakujemo, da nam bo Bog vsega potrebnega na vseh poljih bogato navrgel.

Naši primorski duhovniki bodo gotovo brez izjeme z veseljem pozdravili novo duhovniško revijo. Kako bi jo ne, saj tako potrebujemo malo razgleda v duhovniškem svetu in njegovih problemih. Razvedrila in duhovno poživiljala nas bo med obilico dela. Ker ne vemo, kako se drugi naši duhovniki trudijo in žrtvujejo v vinogradu Gospodovem, zato nam večkrat manjka iniciative in poguma za delo v našem domačem delokrogu.

Primorski duhovniki! Naj bo nova duhovniška revija tudi naša, kot bo vseh slovenskih sobratov raztresenih na Koroškem in drugod po svetu. Vsi jo naročimo in sodelujmo pri njej, da bo tudi v njej odmeval glas naše sončne Goriške, naše lepe Primorske!

Setev in žetev

MEDANOS — ARGETINA

Dr. Francé Kladnik

TAKO SE JE ZAČELO

Medanos! Po naše bi se reklo: sipine. El medano je namreč španski izraz za peščeno sipino, ki jo znosi veter. Danes po južnih argentinskih planjavah ob morju sipin več ni. Vzdolž ob morski obali se vleče pusta ravan, vlažna in pobeljena s trohnelim solitrom. S težavo so zgradili ceste in poti preko zahrptnih salitralov, preko živih grobov drznih potnikov, pustolovcev in danes iztrebljenih Indijancev, ki so se pogreznili v pobeljeno blato. Daleč na obzorju, proti zapadu medlé pod pampskim nebom griči: so dolgi in spremljajo obalo v spoštljivi razdalji kakih petdeset kilometrov oddaljeni od juga proti severu. Ti griči so sipine, nekdam žive in potujoče, danes pa obraščene z drševjem, ki jim daje veličastno okrasje; suha trava, hudičeva slama, pokriva nebogno peščepad, ki ne služi zlepa za kaj koristnega. Borne in opuščene kože so posejane po valovitem

gričevju, in koze se veselo podijo poslikovitih dolinicah. V zraku šume mo-gočni eukalipti. Cesta, ki jo večno popravljajo, si s težavo utira pot skozi negostoljubna tla; nič na boljšem ni železnica: zvita kot kača med peščenimi nasipi in preseškami. Gričev je kmalu konec: tedaj pa te pozdravi nov svet, ves drugačen od dolgočasne blatne obale. Vse zeleno, kot vrtovi v pomladanskem zelenju, leži pred teboj rahlo valovita ravan. Zemlja je rodovitna, pa muhasta in le za nekatere rastline je gostoljubna: pred mnogimi leti so židovski in italijanski priseljenci odkrili skrivnost te počnele in grenke zemlje: da je kot nalašč za česen in za vrtnarstvo, so se prepričali. In tako se je začela zgodba medanoške vasi, danes velike in lepe. V vasi so se naseljevali nemški judje, ki pa so se bavili le s trgovino in jo porisali v mesta brž, ko so imeli nekaj več cvenka v žepu: kdo bi jim le bil kos? Tako je „izvoljeni narod“ nehote

dajal prostor laškim Sicilijancem in pribežnikom iz revnih italijanskih mark in Kalabrije. Težko boš potegnil mejo okrog vasi: ko je vasi konec, te začno pozdravljati od vseh strani male vrtnarije in kmetije, česnovi nasadi, obdani z živim plotom bujnega tamariska. Pod orjaškimi eukalipti čepa lepe male hišice, okrog njih pa v ravnih vrstah v soncu zelené brazde dolgih česnovih nasadov. Na tisoče voz izvrstnega česna bodo koncem pomladi izarali iz teh zelenih brazd, ki jim pravijo las ristraras (česnovne kite bi dejali). Sedaj so v zemlji in z bujnim zelenim debeliščem, kmalu pa bodo bogato prodane kite, ki jih izvažajo na vse strani. Blagostanje je tu doma, čeprav ni bogastva: ljudje delajo ves dan po nasadih, a njihovo delo jim daje lepo plačilo.

Sončnega oktobrskega pomladnega dne, dve leti je tega, sem prvič v Medanosu opazoval visoka dvokolesna vozila, sulky, ki jih ljudje uporabljajo kot osebno in prevozno sredstvo, ko pridejo v vas po opravkih in kupovat. Vas je bila zelo živahna, čeprav je že šlo čez poldan, in so po hišah kosili. S postaje sem zavil po vasi, po glavni cesti — in se ustavil v starinskem hotelu, ki ni imel nič mikavnega na sebi: staro preperelo poslopje, v najemu, z gospodarjem, ki je hotel hitro nekaj zaslužiti in potem oditi drugam. Kosil sem, dobro je bilo, in pogodila sva se za stanovanje in za hrano, kajti župnišča v vasi ni. Da ga bo treba še graditi in tudi cerkve, ki bi bila vredna tega imena, da še ni: to sem zvedel že na škofiji v Bahía Blanca. Zato sem se nastanil v najboljšem, a vseeno precej revnem hotelu. Mala sobica bo za župnišče, hotelski kuhar pa za kuharico — no, bo že šlo.

Prinesli so mi ključ od „cerkvice“; da je cerkev pred glavnim trgom, tudi to so mi povedali. Po preprostem, tečnem kosilu sem koračil proti „glavnemu“ trgu. Tu pa tam me je kdo pozdravil, jaz pa sem skušal pomigati vsakemu. Veliko občinsko poslopje, v krasnem kolonialnem slogu in s stolpom, ki me je spominjal na slike indijskih pagod, me je pozdravilo preko trga; na levi sem uzrl mogočno poslopje dr-

žavne šole, in ob njej — Bog se usmili — malo dvoranico s prizidkom spredaj in železnim križem na strehi. Medanoška cerkev! Na desni v ulici se je šopiril obsežen plesni salon, zadaj za njim pa njegov konkurent: vaški kino, last italijanskih priseljencev. Ti so znani vsi kot „muy católicos“ (zelo katoliški), vsaj na papirju. Nekaj ulic na levo stoji stara judovska sinagoga in še judovski salon za ples in za zabavo.

Razen Judov, so prebivalci vsi krščeni; tudi so si ustvarili vse potrebno za zabavo in za boljše življenje, a zdelo se mi je, da jim za božjo čast veliko ne gre. Tako sem razmišljal, ko sem se bližal „cerkvice“: šolski zvonec nad kapelo in preprostost ter revščina, ki me je pozdravila ob vstopu, zlasti pa še poldrug meter široka in dolga zakristija, vse to me je v mislih, ki so mi rojile po glavi, le še potrdilo. In tako se je začelo...

INTERMEZZO

Ne gre za glasbeno razpravo, a vseeno...

Duhovniška revija, ki jo vsi z veseljem pozdravljamo, saj nam bo le koristila in nam pomagala, naj bi prinašala mnoge zanimive novice iz življenja posameznih slovenskih duhovnikov, naj bi nas povezala v bratski in stanovski ljubezni, kot veže starše in otroke družinska vez. Revija naj bi nas informirala o položaju teološke znanosti, o cerkvenem življenju in nam prinesla tudi kako krajšo literarno duhovniško stvar: tako nekako se je govorilo ob izmenjavanju prvih misli o reviji. Ker smo raztreseni po svetu in delamo v zelo različnih prilikah, vsi pa smo prejeli nadpovprečno izobrazbo kot duhovniki, bo revija lahko našla mnogo sodelavcev. Imela bo revija nujno duhovniški in deloma osebni pečat: saj bo nekako pismo med nami, in pisma so navadno osebna. Prav bo, da vse delo ob reviji jemljemo preprosto: ne gre za slavo ali za uveljavljanje, ali za strogo dolžnost, ali za poučevanje. Revija bo zanimiva, če bomo vsi skušali sodelovati, vsak pač na način, ki mu ga narekuje položaj. Nekdo

pač mora biti vodja vse stvari: in tisti, ki vodijo, morajo tudi mnogo sami odločati: prav je, da jim delo olajšujemo, kolikor je le mogoče, in storimo, kar nas prosijo, z najboljšim namenom. Odgovorimo torej povabilom uredništva in uprave! Tudi če in kadar prosijo za stvari, ki bi se mogle imenovati „zgolj osebne“. Mislim, da je duhovnikovo delo vedno precej javno in neosebno na neki način. Zato tem bolj spadajo v revijo tudi črtice, ali bolje rečeno poročila, kot ga skušam v teh vrsticah na povabilo vodstva revije podati o zidanju cerkve in o ustanavljanju fare v Medanosu.

ZAČNITE KAR Z VSEMI SREDSTVI

Drugo jutro po prihodu v Medanos sem po maši srečal prve bolj cerkvene osebe. Kdo bi mogel naštevati vse! Kar na smeh mi je šlo, ko sem videl, da bom moral zopet, kot že tolikokrat na misijonih po sanluisških pampah, začeti „s stariji babami“, pač nekaj nezasišane ga za lemenatarsko gorečnost, a kar je v praksi tolikokrat prva pomoč. Ni bila majhna pomoč teh starih, pobožnih ženic! Le časa požro mnogo mlademu gospodu te zgovorne „materinske“ duše.

Grem v šolo: spoštljivo nezaupanje. Duhovnik tu nima vpliva, ga spoštujejo, kot vsakogar: imaš ugled, kolikor si ga osebno priboriš, ali ga nimaš nič. V šoli objubijo vso pomoč in sodelovanje. Saj smo vendar vsi katoliški!

Običnem nekaj družin: kar na slepo srečo. Vse tré, da so zelo verni, zelo pobožni; sicer starši niso poročeni, otroci niso vsi krščeni, v cerkev ne gredo, toda... V nedeljo se zbere kakih 50 ljudi pri obeh mašah. Zlomek, sedaj pa vedi, s kom in kje začni! Ne gre samo za tedenski ali štirinajstdnevni misijon, treba je računati na nekaj stalnejšega:

treba bo graditi farno skupnost, organizirati in zidati. Prebridko sem tolikokrat okusil, kako ljudje vselej odgovarjajo: sí, como no — seveda, le računajte z menoj! Četudi so vse učiteljice silno ljubeznivo obljubile, da bodo otroci v nedeljo prišli k maši, ni učiteljic prišlo niti 10%, otrok pa še manj.

V ponedeljek se odpeljem v mesto: v starem salezijanskem zavodu naletim na zelo priletnega italijanskega salezijanca, misijonarja, ki je dolgih 50 let, če ne več, misijonaril po patagonskem jugu in ni bil niti malo podoben mlajšim sobratom profesorjem in učiteljem, ki sem jih gledal v vrvežu med fanti na dvorišču. Dolgo sem se razgovarjal s to dobričino; bil je tudi moj spovednik. Prišel sem na dan s svojim status quaestionis: kaj in kako delati v Medanosu? „Začnite kar z vsemi sredstvi, z vsem,“ me je nagovarjal. Bodite praktični! Ljudje niso navajeni na žrtve za cerkev in za Boga, so pa dobri, četudi zaspani. Dvigajte vse skupaj in če boste vsaj povprečno delali, jim bodo zahteve vedno prevelike. Če se boste lotili le enega področja, se vam bodo vojaki utrudili in ušli. Ljudje so zapuščeni, in če naredite en korak za Boga, se jim zdi že veliko. Bodite zelo dober, nikoli ne boste predober, škoda, če bi bili le enkrat prestrog ali prezahteven: boste veliko pokvarili s strumnostjo: saj je še mi ne prenesemo, in če bo Bog z nami strumen, Dio mio, quis sustinebit! Imejte ljudi radi, oni bodo to čutili. V globini svoje duše ti ljudje ljubijo Boga, tudi duhovnika spoštujejo, četudi se vam zdi, da se za vas živ zlomek ne zmeni, in šele, ko bodo videli, da jih vi imate radi s Kristusovo ljubeznijo in nesebičnostjo, se vam bodo odprli in videli boste, da znajo veliko žrtvovati v svojem čustvenem zanosu.

Hu, koliko naukov: in vse to prenesti v resničnost?! (Se bo nadaljevalo)

„Svetost življenja in nravi je tisto, kar človeka druží z Bogom in ga usposablja za vednega delilca njegovega usmiljenja; tega brez daru božje milosti ni mogoče doseči.“ (Pij XII. duhovnikom, 28. junija 1948.)

ŠKOF DR. JOSIP SREBRNIČ

je praznoval na praznik Brezmadežne 30-letnico svojega škofovanja. Ne vem, kako so doma praznovali ta jubilej; javno najbrže nič. Tudi med nami se ni nihče oglasil. V svojem duhovniškem glasilu pa se moramo spomniti nanj, velikega škofa majhne škofije, Slovencea.

Rojen na svečnico 1876, je dopolnil 78 let svojega pestrega in bogatega življenja. Novo mašo je imel 1906 v Rimu, kot gojenec Germanika. Bil je sošolec p. Prešerna S. J. in prof. dr. Ažmana. Leta 1907 je deloval kot prefekt v goriškem semenišču, 1908 kot rektor malega semenišča, od 1909 pa kot profesor na bogoslovju v Gorici. 1919 je prišel kot profesor cerkvene zgodovine na teološko fakulteto v Ljubljano in bil 1922/23 njen dekan. Istega leta je bil imenovan za škofa na Krku, kot Mahničev naslednik. Leta 1949 je postal še apostolski administrator za Reko, otoke Čres, Lušinj in druge manjše otoke v severnem Jadranu.

Ves čas vzorno vodi svojo škofijo, majhno sicer po obsegu, a ne majhno po težavah. Težave so se še povečale ob dogodkih med vojno. Njegovo zadržanje mu je prineslo 6 mesecev zapora (aprila do septembra 1945). Zdaj se je njegov delokrog povečal in s tem tudi težave. Saj vemo, kako težko je biti danes škof v domovini. Samo ta misel nas mora napolniti s hvaležnostjo in z občudovanjem.

Njegov gostoljubni dom tik ob morju na Krku je marsikateremu slovenskemu duhovniku poznan. Saj smo radi hodili poleti na Košljun, v njegovi škofiji. Od

tam je bil kar lep sprehod v mesto Krk. Spominjam se dobro, kakšen vtis je napravila name njegova asketska osebnost in gostoljubnost. Tudi to mi je dobro delo: vsak večer smo v njegovi hišni kapelici molili *slovensko* rožni venec. To je delal dan za dnem, vključno hrvaškemu in italijanskemu okolju, v katerem je živel.

Ne moremo danes naštevati njegovih zaslug. Boga zahvaljujemo za vseh 30 let njegove škofovske službe in mu iskreno častitamo. Obenem prosimo Gospoda, naj bogato blagoslovi večer njegovega življenja.

Dr. I. L.

KANONIK DR. TOMAŽ KLINAR

arhidijakon in stolni župnik, je 29. decembra dopolnil 70. leto svojega življenja. Vsi, ki ga poznamo kot zares dobrega, plemenitega in zaslužnega Gospoda, mu iskreno častitamo in želimo zdravja in moči še mnogo let!

Prav na jubilejni dan so se zbrali pri njem naši gg. mons. dr. Jagodič, dekan Fatur, prof. Slapar, dr. Robič (iz Rima), Hafner Janez (iz Graza) in Goršek, ki kaplanuje na sosednji fari. Lepo in domače so praznovali njegov jubilej in god.

Lani, koncem januarja, sem g. kanonika obiskal na njegovi župniji v Blačah (Vorderberg im Gailtal). Našel sem ga živahnega, dobre volje in, seveda, z viržinko v ustih. Veliko smo se pogovorili, a najraje o domu, o minulih dneh. Srce je pač še vedno doma...

Ad multos annos, gospod kanonik!

Dr. I. L.

„Kristus bo ostal s svojo milostjo vedno pribit na križ, če ga duhovnik ne bo naložil in ga nesel množicam. Glej, tukaj je misterij naše velike duhovniške odgovornosti.“ (Cardijn)

„Duhovnik ne sme sam zase živeti, saj je delavec, ki ga je Kristus najel za svoj vinograd.“ (Pij XII. duhovnikom, 28. junija 1948.)

DRAGEMU P. HUGO BRENU

(Govoril v kapelici slovenskih šolskih sester v Rimu dne 17. decembra 1953 preč. g. Pd. Anton Prešeren S. J., generalni asistent Družbe Jezusove.)

Zbrali smo se danes, da se v tej kapelici spomnimo njega, se skupno od njega poslovimo, zanj pomolimo, ki se je tako nepričakovano skoro brez slovesa odpravil v večnost, našega dragega p. Hugo Brena. V tej naši kapelici bomo rekli njemu zadnjo besedo v slovo, v kateri je tolikokrat z veliko pobožnostjo daroval presveto daritev, tolikokrat s svojimi globokimi, praktičnimi in tudi prisrčnimi govori bodril, tolažil, vlival zaupanja, tolikokrat v zakramentu sv. pokore kot dobri pastir z ljubeznijo vsakega sprejemal, dvigal, kazal pot do popolnosti. V tej naši globoki žalosti je za nas posebna tolažba, da je prišel med nas prevz. gospod nadškof mons. Fogar in opravil sv. daritev za dragega p. Hugona. Je to naše zadnje slovo od dobrega p. Hugona.

P. Hugo Bren je zagledal luč sveta v župniji Sv. Gora nad Litijo, 5. decembra 1881; večkrat je v šali omenil, da ga je Miklavž prinesel. Sv. Gora je še na Gorenjskem, pa se je p. Hugo včasih malo pobahal, da je pravi Gorenjec, in to se mu je tudi poznalo. Sicer je šola sv. Frančiška zelo omilila gorenjsko trdoto, no gorenjska trma v dobrem pomenu besede mu je pa ostala. Kot otrok je pasel živino po gozdovih in pašnikih. Imel je zelo skrbno in pobožno mater, ki je svojim otrokom rada pripovedovala o Mariji. Na mednarodnem Marijanskem kongresu v svetem letu je p. Hugo imel zelo zanimivo predavanje o „Marijanski duši slovenskega naroda“, pa je omenjal, kako mu je mati pripovedovala o sveteogorskih zvonovih, ki so tako lepo in ubrano peli. Ko so te zvonove vlivali, je prišla prelepa gospa in vrgla v razbeljeno peč cel predpasnik srebrnih tolarjev, tako imenovanih „ma-

riančkov“, in zato so imeli zvonovi tako lep, srebrn glas. Podoba svetogorske Marije mu je vedno stala živo pred očmi in ga spremljala skozi celo življenje. Njegovе pridige o Mariji so bile najlepše, in kakor je sam dejal, se je na Marijine pridige najraje in z veseljem pripravljaj, pa tudi najtemeljiteje pripravil.

O študentovskem življenju je pripovedoval, da je stanoval tam nekje pri sv. Petru. Kot dober pevec je pel pod vodstvom p. Sattnerja pri frančiškanih, za kar je na porti dobival hrano. O svojem poklicu je zapisal v „Ave Marija“, da je imel, predno se je odločil za redovniški poklic, težke notranje boje. Sprehajal se je ob bregu Ljubljance in poslušal molitve in petje karmeličank na drugem bregu. Nazadnje se je odločil pri misli: „Ako te morejo, pa bi ti ne mogel?“ Tako moremo razumeti njegovo ljubezen in posebno skrb za slovenski Karmel na Selu; rad je tam maševal in imel konference za sestre. Posebno pa je skrbel za uboge sestre, ki so morale zapustiti Karmel in živijo v stiskah.

Vstopil je v red sv. Frančiška 29. septembra 1901, v mašnika je bil posvečen 14. julija 1907. Novo mašo je imel, kakor je sam pravil, doma zelo preprosto. Govoril mu je neki duhovnik, ki se mu je vsilil. Ni ga maral, a ta je na vsak način hotel pridigati. Pa si je dejal: „Začnimo kar z novo mašo biti odvisni od drugih, da ne bo pozneje v življenju pretežko biti odvisen.“

Redovnim predstojnikom ni ostala prikrita njegova nadarjenost, zato so ga poslali na višje bogoslovne študije, na znano dominikansko univerzo v Friburg v Švico, da bi se specializiral za moraliko. Tako je imel spet priliko odpovedati se svojim željam: imel je namreč veliko nagnjenje do zgodovine, toda kot dober redovnik je z gorenjsko trmo premagal svoje nagnjenje in se z vso dušo posvetil študiju moralike pod vodstvom glasovitega moralista p. Prümerja, pod čigar vodstvom je pripravil in odlično

brani svojo doktorsko razpravo o probabilizmu pri poznosrednjeveških bogoslovcih in pravniki. Postal je tako pravi strokovnjak v moralnih vprašanjih.

Ko se je vrnil z višjih študijev v domovino, je predaval moralke od leta 1911 do 1921 na frančiškanskem bogoslovju v Kamniku, kjer se ga je že tedaj prijala bolezen na pljučih in je bruhal kri. Leta 1921 so ga predstojniki poslali v Ameriko in ko so v Lemontu ustanovili filozofsko-teološko semenišče — pravzaprav je bil on ustanovitelj tega višjega zavoda slovenskega frančiškanskega komisarijata —, je bil skozi 10 let profesor in vodja. V Ameriki je p. Hugo izvršil ogromno delo tudi kot pisatelj. Bil je tudi nekaj časa urednik lista „Ave Maria“. Že preje v domovini je bil več let urednik „Cvetja v vrtov sv. Frančiška“. Svoje prispevke pa je pošiljal tudi „Bog. vestniku“, „Vzajemnosti“, „Času“, „Centralblatt and Social Justice“.

Dobro je vedel, da bomo Slovenci samo tedaj zasloveli med katoliškimi narodi, če bi vsaj enega svojih sinov spravili na oltar, zato se je vedno zavzemal in zbiral vse potrebno za cerkveni proces p. Hugona Vodnika ter misijonskega škofa Ireneja Friderika Barago. Posebno za Baragov proces je p. Hugo začel ledino orati. Sam je napisal veliko člankov, druge je vzpodbujal, da bi zbirali potrebno snov za proslavo tega velikega sina našega naroda. Predvsem je zaslužga pokojnega p. Hugona, da se je v zadnjih letih začelo vsestransko zanimanje za Barago in imamo dobro utemeljeno upanje, da bo kmalu povzdignjen do časti oltarja.

Štirinajstega avgusta 1938 je odhajal z bolnimi pljuči v domovino; zdravniki v Lemontu so mu dali samo še dva meseca življenja, sobratom pa je ob odhodu dejal, da bodo kmalu iz domovine prejeli vest o njegovi smrti. Pa trda gorenska grča ne omahne kar tako. Poslali so ga na Rocno pod Šmarno goro, kjer so frančiškani imeli svojo tiskarno. Ta kotichek pod Šmarno goro mu je bil zelo ljub in je rad pripovedoval podrobno o njem, pa tudi koliko ur je do vrha Grmade in Šmarne gore. Leta 1941 so

ga nacisti pregnali iz njegovega mirnega koticčka, toda v tem je bila božja Previdnost, ki mu je namenila še veliko in pomembno delo v večnem mestu Rimu.

Leta 1941 ga je p. general reda poklical v Rim na frančiškansko mednarodno univerzo „Antonianum“. Tu je zasedel p. Hugo eno izmed stolic teološke fakultete in postal v kratkem času med slušatelji eden najbolj priljubljenih in spoštovanih lektorjev, med profesorji pa eden najbolj priznanih in upoštevanih. Težko in odgovorno delo se je še povečalo, ko je bil leta 1948 imenovan za dekana teološke fakultete. Tudi njega samera je uradno pismo p. generala nemalo presenetilo, saj je prav tisto zimo tolikokrat pravil, da bo šel v pokoj, „ker ni več za nobeno rabo“. Pa so se mu zopet izjalovili načrti. V aprilu 1952 je bil p. Hugo imenovan za generalnega definitorja slovanskih in ogrskih frančiškanskih provinc.

Nadškof Jeglič mi je nekoč zaupal, da ga v življenju svetnikov in velikih mož najbolj zanima, kako jih je božja Previdnost čudovito vodila, ker so se popolnoma njegovemu vodstvu prepustili. Tako vidimo v življenju p. Hugona, kako se je kot dober redovnik popolnoma prepustil božji Previdnosti ter je tako navzlic temu, da je bil skoraj 40 let bolan, izredno veliko delal kot profesor, pisatelj, govornik, spovednik in zadnja leta kot svetovalec v najvišjem senatu svojega reda. Tudi za njega veljajo besede sv. Pavla: „Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum! Tistim, ki Boga ljubijo, vse — tudi bolezen — pripomore k dobremu.“

P. Hugo je bil pravi sin sv. Frančiška. Njegova duhovnost je bila tako preprosta; večkrat je ponavljal: „Saj svetost in popolnost ni drugega, kar nam pravi sv. Frančišek: Živeti evangelij!“ — „V evangeliju imaš vse, kar je treba vedeti za tvoje posvečenje,“ je večkrat govoril nekemu duhovniku. Bil je mož molitve. Tisti, ki so ga bolj od blizu opazovali, pripovedujejo, da je veliko molil in živel v veliki zbranosti in zedinjenju z Bogom.

Kot pravi sin sv. Frančiška je kazal tudi svojo veliko dobroto in iskreno veselje. Vsakega je z ljubeznijo sprejel in vsak se je rad vrnil v njegovo celico. Tudi žalostne goste je skušal spraviti v dobro voljo in jih navdati za zaupanjem in korajžjo. Njegova dobrotelost je bila splošno znana. Imel je dobre zveze s prijatelji v Ameriki, pa je mogel deliti potrebnim in bednim. Če bi njega ne bilo, ne bi naši bogoslovci imeli svojih „duhovnih mater“, in Bog ve, kako bi mogli študirati. Tudi za duhovnike je skrbel, kolikor je le mogel. Imel je vedno nekaj mašnih intencij spravljenih za „tiste, ki jih morda ne bodo imeli“. Bil je vedno vesel, kadar je mogel pomagati. Za zahvalo je navadno odgovoril: „No, no, že dobro! Pa se spet oglasite!“

Že preje sem omenil, da je na poseben način častil Marijo. Ko smo leta 1950 zvedeli, da je podoba Matere božje s Svete Gore pri Gorici, katero so neznani ljudje ukradli in skrili, v Vatikanu, se je p. Hugo takoj zavzel, da so jo izročili njemu kot zastopniku frančiškanskega provincijala iz Ljubljane. Kako otroško vesel je bil p. Hugo, ko so postavili to čudodelno podobo na oltar v tej kapelici! Toda na tej podobi so se kazali znaki razpadanja, ker je bila nekaj časa menda v neki vlažni kleti ter je bil res zadnji čas, da se jo reši. Takoj je p. Hugo poiskal strokovnjaka, ki je podobo res mojstrsko popravil. On je tudi poskrbel za denar, ker so bili stroški precej visoki. Tako je rešil dragoceno podobo Matere božje, ki je ne samo primorskim, marveč vsem Slovencem zelo ljuba in draga. Zadnje njegovo delo je bilo pisanje šmarnic, v katerih je nameraval za vsak dan majnika predložiti en življenjepis konvertita, ki je po Mariji našel pot v katoliško Cerkev. Škoda, da ni mogel teh zanimivih šmarnic dokončati: prišel je samo do 13. dneva.

Pravijo, da tisti, ki Marijo posebno časte, lepo in mirno umrjejo. In res, smrt p. Hugona je bila lepa in mirna. Sredi meseca novembra je zbolel, prijel ga je hud kašelj, ni mogel ležati v postelji in ni imel teka. Veliko je trpel, toda ni se pritoževal, bil je popolnoma miren in vdan v voljo božjo. Ko mu je

neki duhovnik dober teden pred smrtjo rekel: „P. Hugo, mi molimo, da bi Vam Baraga izprosil zdravje ter Vas nam še ohranil,“ se je nasmejal in odgovoril: „Že dobro! Pa raje molite, da Baraga naredi konec. Sedaj je pa res tega že dovolj!“ To je bila edina beseda, ki zveni kot nekaka lahka pritožba in naveličanost; pove pa, da je veliko trpel, česar pa drugače ni kazal. Mislili smo, da bo tudi to pot premagal svojo bolezen, toda srce mu je vedno bolj pešalo. Na predvečer praznika Brezmadežne je rekel patru generalu, da želi, da bi ga Marija za svoj veliki praznik k sebi v nebesa vzela. Slutil je, da se bliža konec. Zvečer se je še spovedal, prejel svete zakramente. Mirno je potem ležal in vdan trpel. Na licu ni bilo videti sledu kakšnih težkih bojev in tako je na praznik Brezmadežne, ob pol desetih dopoldne v Gospodu zaspal. Ni si mogel izbrati lepšega dneva. Marija mu je izprosila to milost, da je na njen prelepi praznik, na začetku Marijinega leta, odšel v nebesa po plačilo.

Zadnjič je v tej kapelici govoril na praznik sv. Frančiška. Ni mislil, da bo on moral govoriti, pa je povedal, kar je tisto jutro premišljeval. Govoril je o smrti sv. Frančiška, ki je ne imenuje smrt, ampak „transitus S. Francisci“ prehod iz tega življenja v drugo lepše in večno. P. Hugo je tako lepo povedal, kako smrt svetega Frančiška ni imela nič strašnega in težkega, ampak je bila lahek prehod v večno veselje. Morda je že slutil, da bo tudi za njega prišla kmalu smrtna ura. Pa je za našega p. Hugona, pravega sina sv. Frančiška, bila le miren, lahen prehod v boljše življenje.

Smrt pomeni za nas ločitev, težko, bridko ločitev, posebno od zvestega prijatelja, ljubečega sobrata, modrega duhovnega voditelja in predobrega očeta: to je bil p. Hugo Bren nam, ki nas je smrt od njega ločila. Toda tolaži nas zavest, da je bil p. Hugo kot pravi sin sv. Frančiška servus fidelis et prudens, zvesti in modri božji služabnik; njegova leta so bila anni pleni, leta polna molitve, dela in trpljenja za Kristusovo kraljestvo in za duše! Tolaži nas v tej bridki žalosti sv. Cerkev, ki poje v

Hvalospěvu sv. maše za rajne: „Zakaj tvojim vernikom, Gospod, se življenje spremeni, ne pa uniči, in ko jim razpade dom bivanja na zemlji, se jim pripravljaja večno bivališče v nebesih.“

ANTON HRIBAR

V Zalem Logu nad Škofjo Loko je v starosti 90 let umrl župnik Anton Hribar.

Rojen je bil 12. januarja 1864 v Malem Korinju nad Krko. V gimnazijo je hodil nekaj časa v Novem mestu, potem pa v Ljubljani, kjer je dokončal tudi bogoslovje. Kot kaplan je služboval na Vinici, v Košani, na Dobrovi, v Polhovem Gradcu in Smledniku. Bil je župnik, upravitelj in župnik na Gori pri Idriji, župnik v Št. Gotardu pri Moravčah in v Zalem logu nad Škofjo Loko, kjer je tudi končal svoje dolgo življenje.

Rajni sobrat je bil v desetletju 1888 do 1898 poleg Antona Medveda in Mi-

haela Opeke najplodovitejši pesnik v Dom in svetu. V tem času in še kasneje je pridno sodeloval zlasti pri Mohorjevi družbi. Pod vplivom osem let starejšega Antona Aškercja je začutil zlasti smisel za pripovedno pesništvo. Razen krajših pripovednih pesmi, ki jih je imenoval balade in romance, je pesnil tudi daljše pesnitve, na primer „Knez Ljudevit“, „Županova Minka“ itd. V letih 1898 do 1899 je v dveh zvezkih izdal svoje zbrane pesmi pod naslovom „Popevčice milemu narodu“.

Marsikaka njegova pesem, zlasti iz prve dobe, se je zaradi svoje naslonitve na domačo zgodovino, na narodne pripovedke, na legende in sveto pismo ljudem prikupila in najdemo ponatise njegovih najboljših epskih pesmi po raznih čitankah in cvetnikih, ki so razširjali njegovo ime med Slovence. Njegovo pesniško ime je bilo: Anton Hribar Korinski.

Naj počiva v miru!

KOLIKO NAS JE V ZAMEJSTVU

Afrika	3
Anglija	1
Argentina	83
Avstralija	3
Avstrija: celovška škofija	113
ostala Avstrija	18
Azija	8
Belgija	4
Bolivija	3
Braziliija	6
Čile	22
Ecuador	6
Francija	5
Holandija	1
Irska	1
Italija: goriška nadškofija	37
tržaška škofija	44

ostala Italija	87
Kanada	8
Kuba	1
Nemčija	2
Paraguay	3
Perú	2
Španija	5
Švica	2
Venezuela	2
Uruguay	1
U. S. A.	234
Skupaj ...	705

Tako je številčno stanje slovenskih duhovnikov po različnih delih sveta izven matične domovine. Kar precej nas je. Verjetno je dejansko število še višje, ker tega ali onega še morda nimamo v seznamu.

Novice od povesod

IZ DOMOVINE

Izpustili so iz ječe, pred božičem, 10 slovenskih duhovnikov, med njimi lazarista Čintalo in g. Rupnika, ter jezuita p. Preaca.

IZ RIMA

Imenovanje. Prof. dr. Janez Vodopivec, docent na teološki fakulteti Propagande v Rimu, je bil imenovan za izrednega profesorja iste fakultete. Predava apologetiko in nauk o Cerkvi. Bil je docent dogmatike na ljubljanski fakulteti v begunstvu v letih, ko je živela v Pragli in Brixenu. K imenovanju čestitamo!

V Družbo Jezusovo sta pred kratkim vstopila dva mlada slovenska duhovnika v Rimu. Prvi je dr. Maksimilijan Žitnik iz mariborske škofije, star 33 let. Po končanih študijah na Gregorijani v Rimu — bil je gojenec Germanika od 1939 do 1946 — je bil do vstopa v novicijat kaplan pri božjepotni cerkvi Divino Amore (pri Rimu). Njegov novi naslov je: St. Andrä in Lavantal, Postfach 33, Kärnten, Österreich.

Drugi je dr. Vladimir Kos, iz ljubljanske škofije, star 29 let. Pred kratkim je doktoriral na Gregorijani za izvrstnim uspehom. Doktorsko tezo je napravil pri P. Vl. Truhlarju S. I., ki je bil spiritual begunskega semenišča v Pragli in Brixenu, nato vstopil v jezuitski red in je danes profesor na Gregorijani. Tudi dr. Kos je bil v letu 1945 še gojenec našega semenišča in je iz Praglie odšel v Rim, v Germanicum. Znan je med nami kot pesnik; njegove pesmi so raztresene po največ v „Duhovnem življenju“. Javil se je za japonske misijone in je septembra odšel v noviciat v Sev. Irsko. Naslov: St'Mary's, Emo. Portarlinton, Leix, Nordirland.

ARGENTINA

Exul Familia. V smislu te konstitucije je koncilska kongregacija z dekretom od 5. decembra imenovala za direktorja slovenskih dušnih pastirjev v Argentini g. prof. Antona Oreharja, za namestnika pa g. Jožeta Juraka. S tem se

je konstitucija o novi uredbi dušnega pastirstva med emigranti v Argentini začela izvajati. Iskrene čestitke!

Doktorat. Na teološki fakulteti v Adrogué je 11. decembra 1953 promoviral za doktorja teologije g. dr. Lojze Kukovica, iz znane Kukovičeve družine. Doktoriral je iz dogmatične skupine.

Novomašniki slovenskega semenišča v Adroguéju so odšli na svoja mesta. Pet jih je bilo. Eden, šuštar Jože, Moravčan, je že julija, takoj po novi maši odšel v jezuitski noviciat. Ostali štirje so imeli svoje nove maše v decembru. Makovec Bogdan, iz Ljubljane, je nastavljen za kaplana v Villa Dominico, v okolici Buenos Airesa. G. Škerbec Jože, iz Starega trga pri Ložu, je kaplan v Dolores, 200 km južno od nas. G. Okoren Franc, iz Škocjana pri Turjaku, je odšel v Chile, kjer bo pomagal v dušnem pastirstvu gg. Moharju in Kunčiču. G. Starec Lojze, Ribničan, bo študiral naprej. Vsem želimo mnogo blagoslova in uspehov.

Premestitve. G. Jože Horn, kaplan v Cañuelas, je prestavljen za kaplana v Ciudadelo, župnijo tik Buenos Airesa, kjer biva veliko Slovencev. G. Rozman Branko, kaplan v Villa Dominico, ima študijski dopust. G. dr. Mirko Gogala je imenovan za kaplana vojaške bolnišnice v Campo de Mayo blizu Buenos Airesa. G. Stanko Škrbe je postal kaplan v bolnišnici „Policlinico Alvarez“ v Bs. Airesu.

V škofiji San Luis deluje 8 slovenskih duhovnikov. Sami mladi. Andrej Pogačar je že 7. leto stolni kaplan v glavnem mestu provinče, Jambrovič Avgust je župnik v Justo Daract, Novak Franc kaplan v Villa Mercedes, Kavalari Stanko, župnik v Merlo, Ogrin Janez, župnik v Lujanu, kjer mu pomaga njegov brat Tone, Lovše Janez, župnik v La Toma in Zupančič Lojze, župnik v San Francisco.

Slovensko semenšče v Adrogué začelja v marcu — moremo reči — že deseto leto svojega obstoja. Letos bo imelo 9 bogoslovcev in 24 dijakov. Podrobnejše poročilo bo objavljeno v naslednji številki.

K A Z A L O

Vsem slovenskim duhovnikom	1
Dr. Gregorij Rožman: V Gospodovem veselju	4
Dr. Alojzij Šuštar: Marija in duhovnik	6
Mnenja in želje o duhovniški reviji	16
Dr. Janez Vodopivec: Naši apologetični problemi	18
Dr. Franc Močnik: Naši duhovniki na Primorskem	23
Setev in žetev	24
Jubileji	27
Sacerdotes in pace	28
Novice od povsod	32

Izdaja: „Unio Apostolica“ (Gregor Mali) — Urejuje: Uredniški odbor (dr. Ignacij Lenček) — Uprava: Stanko Škrbe, Víctor Martínez 50. Vsi v Buenos Airesu.

Tiska tiskarna Federico Grote, Montes de Oca 320, Buenos Aires

